

Vybraná účetní a daňová problematika cestovních kanceláří

Bakalářská práce

Studijní program:

B6208 Ekonomika a management

Studijní obor:

Ekonomika a management služeb – Cestovní ruch

Autor práce:

Hana Prokopová

Vedoucí práce:

Ing. Martina Černíková, Ph.D.

Katedra financí a účetnictví

Zadání bakalářské práce

Vybraná účetní a daňová problematika cestovních kanceláří

Jméno a příjmení: **Hana Prokopová**
Osobní číslo: E17000170
Studijní program: B6208 Ekonomika a management
Studijní obor: Ekonomika a management služeb – Cestovní ruch
Zadávací katedra: Katedra financí a účetnictví
Akademický rok: **2019/2020**

Zásady pro vypracování:

1. Deskripce legislativy oblasti cestovního ruchu.
2. Analýza daňové problematiky cestovního ruchu.
3. Vybrané účetní operace související s provozem cestovních kanceláří.
4. Modelová studie vybrané účetní a daňové problematiky cestovních kanceláří.

Rozsah grafických prací:
Rozsah pracovní zprávy:
Forma zpracování práce:
Jazyk práce:

30 normostran
tištěná/elektronická
Čeština

Seznam odborné literatury:

- OTAVOVÁ, Milena, Patrik SVOBODA a Veronika DVOŘÁKOVÁ. 2017. *Daně a účetnictví v cestovním ruchu*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7552-464-5.
- KOUT, Petr a Tomáš LÍBAL. 2017. *Komplikované účetní případy a jejich daňové dopady*. 3. vyd. Praha: VOX. ISBN 978-80-87480-55-7.
- PALATKOVÁ, Monika. 2013. *Management cestovních kanceláří a agentur*. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-3751-5.
- GOELDNER, Charles R. a J. R. Brent RITCHIE. 2012. *Tourism: principles, practices, philosophies*. 12th ed. Hoboken, NJ: Wiley. ISBN 978-1-118-07177-9.
- DILEEP, M. R. 2019. *Tourism, transport and travel management*. New York, NY: Routledge. ISBN 978-1-138-55738-3.
- PROQUEST. 2019 Databáze článků ProQuest[online]. Ann Arbor, MI, USA: ProQuest. [cit.2019-09-26]. Dostupné z: <http://knihovna.tul.cz>

Konzultant: Ing. Gabriela Buchtová

Vedoucí práce:

Ing. Martina Černíková, Ph.D.
Katedra financí a účetnictví

Datum zadání práce:

31. října 2019

Předpokládaný termín odevzdání: 31. srpna 2021

prof. Ing. Miroslav Žižka, Ph.D.
děkan

L.S.

Ing. Martina Černíková, Ph.D.
vedoucí katedry

V Liberci dne 31. října 2019

Prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně jako původní dílo s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím mé bakalářské práce a konzultantem.

Jsem si vědoma toho, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu Technické univerzity v Liberci.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti Technickou univerzitu v Liberci; v tomto případě má Technická univerzita v Liberci právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Současně čestně prohlašuji, že text elektronické podoby práce vložený do IS/STAG se shoduje s textem tištěné podoby práce.

Beru na vědomí, že má bakalářská práce bude zveřejněna Technickou univerzitou v Liberci v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů.

Jsem si vědoma následků, které podle zákona o vysokých školách mohou vyplývat z porušení tohoto prohlášení.

5. května 2020

Hana Prokopová

Anotace

Bakalářská práce zkoumá vybranou účetní a daňovou problematiku cestovních kanceláří. Z daňové problematiky je pozornost zaměřena do oblasti daňové povinnosti k dani z přidané hodnoty cestovních kanceláří. V úvodu práce je provedena deskripce vývoje cestovního ruchu a zpracována rešerše legislativy, která je relevantní pro subjekty sestavující a nabízející zájezdy na území České republiky. Dále práce analyzuje daňové aspekty segmentu cestovního ruchu se zaměřením na problematiku zvláštního režimu daně z přidané hodnoty pro cestovní službu. Následně jsou zkoumány vybrané specifické účetní operace, se kterými se cestovní kanceláře v praxi setkávají. V modelové studii je provedena analýza výpočtu daňové povinnosti k dani z přidané hodnoty v běžném i zvláštním režimu pro cestovní službu. Dále je provedena komparace zvláštního a běžného režimu výpočtu daňové povinnosti k dani z přidané hodnoty i dvou metod výpočtů této daňové povinnosti ve zvláštním režimu pro cestovní službu.

Klíčová slova

cestovní agentura, cestovní kancelář, cestovní ruch, daň z přidané hodnoty, garanční fond, kurzové rozdíly, přírážka, provize, spojené cestovní služby, zájezd, zprostředkování prodeje, zvláštní režim daně z přidané hodnoty pro cestovní službu.

Annotation

Selected accounting and tax issues of travel operators

Bachelor thesis researches selected accounting and tax issues of tour operators. From the tax issue, attention is focused on the area of tax liability for the value-added tax of travel agencies. In the introduction of the thesis there is made a description of the development of tourism and a review of legislation for entities creating and offering tours in the Czech Republic. Furthermore, the thesis analyzes the tax aspects of the tourism segment with a focus on the issue of a special regime of value-added tax for travel services. Subsequently, selected specific accounting operations that travel agencies encounter in practice are examined. In the model study, there is carried out an analysis of the calculation of value-added tax liability in the normal and special regime for the travel service. Furthermore, a comparison is made of the special and common regime of calculation of value-added tax liability and two methods of calculation of this tax liability in the special regime for travel service.

Key Words

commission, exchange rate difference, guarantee fund, linked travel arrangements, margin, sales mediation, special scheme for travel agents, tour, tourism, travel agent, travel operator, value added tax.

Obsah

Seznam ilustrací.....	8
Seznam tabulek.....	9
Seznam použitých zkratk.....	10
Úvod.....	11
1 Odvětví cestovního ruchu a jeho legislativní aspekty.....	14
1.1 Vývoj cestovního ruchu.....	15
1.2 Legislativní úprava cestovního ruchu.....	17
2 Daňová problematika v cestovním ruchu.....	28
2.1 Zvláštní režim DPH pro cestovní službu.....	30
3 Účetnictví cestovních kanceláří.....	35
3.1 Vybrané účetní operace podniků poskytujících cestovní služby.....	36
4 Účetní a daňové dopady vybraných hospodářských situací realizovaných cestovní kanceláří.....	45
Závěr.....	58
Seznam použité literatury.....	60
Seznam příloh.....	64
Příloha A – Vzorový účtový rozvrh.....	65

Seznam ilustrací

Obrázek 1: Postavení cestovních kancelářů na trhu cestovního ruchu.....	14
Obrázek 2: Nákup spojených cestovních služeb.....	25
Obrázek 3: Nákup spojených cestovních služeb online.....	26
Obrázek 4: Nákup spojených cestovních služeb na základě cílené výzvy.....	26
Obrázek 5: Způsob výpočtu základu daně ve zvláštním režimu v průběhu zdaňovacího období.....	32
Obrázek 6: Způsob výpočtu základu daně ve zvláštním režimu za zdaňovací období.....	33
Obrázek 7: Zprostředkování prodeje zájezdu se zpětnou fakturací provize.....	37
Obrázek 8 Účtování o zprostředkování prodeje zájezdu se zpětnou fakturací provize.....	38
Obrázek 9: Zprostředkování prodeje zájezdu s následnou fakturací provize.....	39
Obrázek 10 Účtování zprostředkování prodeje zájezdu s následnou fakturací provize.....	40
Obrázek 11: Zprostředkování prodeje zájezdu bez inkasa peněžních prostředků od CA....	41
Obrázek 12 Účtování o zprostředkování prodeje zájezdu bez inkasa peněžních prostředků od CA.....	41
Obrázek 13: Účtování kurzového zisku a ztráty.....	43
Obrázek 14: Účtování příspěvku do garančního fondu.....	44

Seznam tabulek

Tabulka 1: Přehled služeb se zvláštním a běžným režimem.....	31
Tabulka 2: Účtování operací spojených se zájezdem do Paříže.....	47
Tabulka 3: Výpočet daňové povinnosti zájezdu do Paříže.....	48
Tabulka 4: Účtování operací spojených se zájezdem do Jeseníků.....	49
Tabulka 5: Výpočet daňové povinnosti u zájezdu do Jeseníku.....	50
Tabulka 6: Účtování operací spojených se zájezdem do Austrálie.....	51
Tabulka 7: Výpočet daně osvobozené s nárokem na odpočet.....	52
Tabulka 8: Účtování operací spojených se teambuildingovým zájezdem.....	53
Tabulka 9: Výpočet daně daňové povinnosti při užití běžného režimu.....	53
Tabulka 10: Výpočet daně daňové povinnosti při užití zvláštního režimu.....	54
Tabulka 11: Výpočet daňové povinnosti v průběhu daňového období.....	55
Tabulka 12: Výpočet daňové povinnosti za celé daňové období.....	56

Seznam použitých zkratk

CA	cestovní agentura
CK	cestovní kancelář
ČNB	Česká národní banka
D	dal
DPH	daň z přidané hodnoty
EU	Evropská unie
FP	faktura přijatá
FV	faktura vydaná
IFSR	International Financial Reporting Standards
MD	má dáti
SCS	spojené cestovní služby
UNWTO	United nation world tourism organization
US GAAP	US Generally Accepted Accounting Principles
ZDPH	zákon č.235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty
ZÚ	Zákon o účetnictví

Úvod

V posledních letech se stal cestovní ruch již neodmyslitelnou součástí každodenního života. Ročně se miliardy lidí vypraví na dovolenou, ať už v létě k moři, v zimě do hor nebo za poznáním do některé ze světových metropolí. Díky moderním technologiím lze dovolenou v současnosti zařídit během pár sekund prostřednictvím různých internetových rezervačních systémů nebo přes webové stránky cestovních kanceláří či agentur. Cestovní ruch je řazen mezi významné a rychle rostoucí hospodářské odvětví mající významný vliv na ekonomiku státu. Odvětví cestovního ruchu se nepodílí pouze na tvorbě hrubého domácího produktu, ale zajišťuje i pracovní místa a dopomáhá rozvoji infrastruktury v mnohých destinacích. Pro subjekty podnikající v cestovním ruchu existuje velké množství právních předpisů, kterými jsou povinni se řídit. Orientace v těchto zákonech může být značně komplikovaná pro začínající subjekty, ale i pro subjekty dlouhodobě působící v oblasti cestovního ruchu. Především pak oblast podnikání cestovních kanceláří je značně obtížná a specifická.

Cílem bakalářské práce je analýza právních, účetních a daňových aspektů v podnikání cestovních kanceláří. V daňové problematice jsou zkoumána specifika výpočtu daňové povinnosti daně z přidané hodnoty u cestovních služeb. Na zájezdy, zpravidla poskytované cestovními kancelářemi, se vztahuje povinnost uplatňování zvláštního režimu pro cestovní službu při výpočtu daňové povinnosti k dani z přidané hodnoty. Podstata zvláštního režimu spočívá ve výpočtu daňové povinnosti k dani z přidané hodnoty ze získané přírážky z cestovní služby. Výpočet daňové povinnosti lze provést dvěma způsoby. Plátce může v rámci daně z přidané hodnoty vypočítat svou daňovou povinnost buď za celé zdaňovací období nebo v průběhu za jednotlivá plnění. Zákon také udává podmínky, za kterých plátce není oprávněn zvláštní režim užít. V některých případech však udává možnost si zvolit mezi běžným a zvláštním režimem. Proto práce obsahuje modelovou studii zaměřenou na aplikaci zvláštního režimu daně z přidané hodnoty u specifických plnění a komparaci jednotlivých způsobů uplatňování daňové povinnosti k dani z přidané hodnoty. Při zpracovávání dílčích kapitol práce je využíváno metody deskripce, analýzy, komparace, indukce a dedukce.

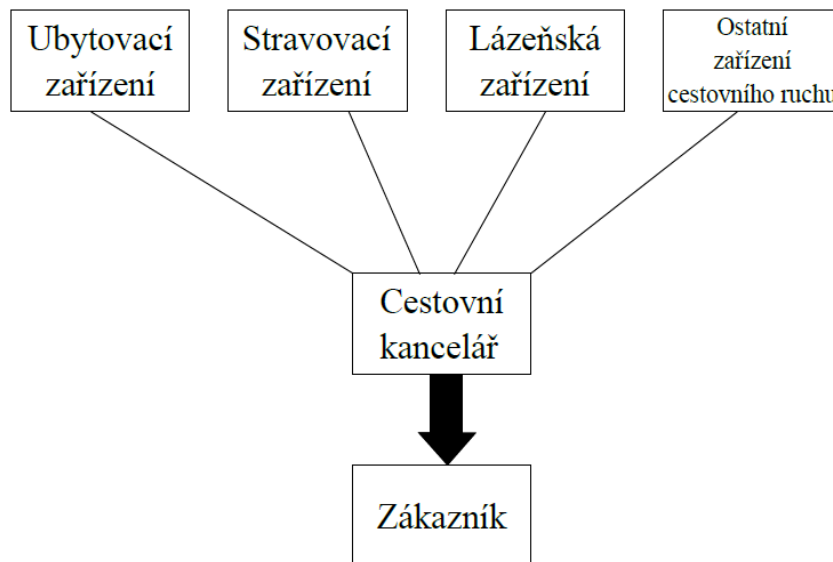
V úvodu práce je provedena stručná deskripce vývoje cestovního ruchu ve světě a zároveň v České republice. Dále je zpracována legislativní rešerše zákonů souvisejících s podnikáním cestovních kanceláří a cestovních agentur. Druhá kapitola se zabývá daňovou problematikou, zaměřenou především na uplatňování zvláštního režimu k dani z přidané hodnoty u cestovní služby. V případě zvláštního režimu je cestovní kancelář oprávněna se rozhodnout mezi dvěma způsoby výpočtu daňové povinnosti k dani z přidané hodnoty. V kapitole jsou analyzovány oba způsoby výpočtu daňové povinnosti a je zkoumáno, za kterých situací lze zvláštní režim využít a kdy naopak musí cestovní kancelář zvolit pro své daňové povinnosti z pohledu daně z přidané hodnoty režim běžný. Třetí kapitola poukazuje na specifické účetní operace, se kterými se cestovní kanceláře setkávají častěji než jiné podnikatelské subjekty. Jedná se o účtování zprostředkování prodeje zájezdu, kurzových rozdílů a příspěvků do garančního fondu. Cestovní kanceláře často uzavírají smlouvy o zprostředkování prodeje s cestovními agenturami za účelem rozšíření svého pole působnosti. Cestovním agenturám za zprostředkování prodeje náleží provize. Účtování o provizi a zprostředkování prodeje může být provedeno více způsoby, které jsou v této kapitole detailně analyzovány. Protože Česká republika není členem eurozóny, setkávají se české cestovní kanceláře při organizování zájezdů do zahraničí s problematikou kurzových rozdílů. V kapitole jsou zkoumány způsoby přepočtu cizí měny na měnu tuzemskou a účtování o vzniklé kurzové ztrátě či zisku. Nově vzniklou povinností pro cestovní kanceláře je přispívání do garančního fondu. V souvislosti s touto nově vzniklou povinností je v práci vysvětlen doporučený postup účtování této situace.

Poslední kapitola bakalářské práce je věnována modelové studii vybraných situací poskytování portfolia služeb, řešených s ohledem na relevantní účetní legislativu. Situace jsou také analyzovány z hlediska daňových aspektů daně z přidané hodnoty. Uplatnění vhodného režimu daně z přidané hodnoty při prodeji zájezdu je diskutováno a zkoumáno ve vybraných modelových případech. Jsou analyzovány dopady zvláštního režimu pro cestovní službu a zaúčtovány operace související s procesem sestavení a prodeje zájezdu. V závěru je provedena komparace jednotlivých způsobů výpočtu daňové povinnosti za zdaňovací období a v průběhu zdaňovacího období. Součástí této studie je i komparace výhodnosti užití běžného nebo zvláštního režimu v situaci, kdy se cestovní kancelář může rozhodnout, který z těchto režimů použije.

Účetní a daňová problematika je pro cestovní kanceláře velmi specifická a obtížná. Především daň z přidané hodnoty je značně komplikovanou záležitostí pro cestovní kanceláře a ke správnému pochopení této problematiky je zapotřebí komplexnějších znalostí.

1 Odvětví cestovního ruchu a jeho legislativní aspekty

Cestovní ruch je považován za jedno z nejdynamičtějších odvětví. Využití pokročilých technologií, neustálý rozvoj dopravy umožňující návštěvu dříve nedostupných destinací v krátkém čase, a jednodušší administrativa spojená se získáváním víz láká každým rokem k cestování více a více lidí. Dle čísel United Nation Tourism organization podniklo v roce 2018 cestu do zahraničí 1,5 miliard cestujících. Tradičně nejnavštěvovanějším kontinentem byla Evropa, kterou navštívilo 742 miliónů osob. (UNWTO, 2020) Podstatu cestovního ruchu dle UNWTO představuje cestování osob mimo místo své trvalé bydliště za účelem odpočinku či pracovních cest. Primárním cílem cestujících je uspokojení různých potřeb od odpočinku po vzdělávání. Zmíněné potřeby mohou zákazníci uspokojit na trhu cestovního ruchu, kde vystupují na straně poptávky. Na straně nabídky stojí poskytovatelé služeb cestovního ruchu snažící se maximalizovat svůj zisk. Zvláštní postavení na tomto trhu zauímají cestovní kanceláře, které poptávají jednotlivé služby cestovního ruchu od poskytovatelů, aby je dále mohly na straně nabídky prodávat jako zájezd viz obrázek 1. (Palatková, 2014)

Obrázek 1: Postavení cestovních kanceláří na trhu cestovního ruchu
zdroj: vlastní zpracování

Na obrázku 1 je zobrazeno postavení cestovních kanceláří ve vztahu k dodavatelům služeb cestovního ruchu a zákazníkům. Cestovní kanceláře zde fungují jako velkoobchodníci nakupující služby od ubytovacích, stravovacích, lázeňských zařízení a dalších subjektů cestovního ruchu za účelem následného prodeje konečným spotřebitelům, cestovním agenturám nebo firmám. (Jakubíková, 2012) Cestovní ruch není pouze světovým fenoménem je také významným odvětvím národního hospodářství. V roce 2018 v České republice odvětví cestovního ruchu se podílelo na HDP 2,75 %. a zaměstnávalo každého 22. Čecha. Celkově pak tento sektor ekonomiky zaměstnával okolo 240.000 osob z čehož 11.000 osob bylo zaměstnáno v cestovních kancelářích a jím podobným subjektům. Na celkové zaměstnanosti se podílel cestovní ruch 4,44 % (ČSÚ, 2020)

1.1 Vývoj cestovního ruchu

Cestovní ruch nevznikl v konkrétním čase s příchodem určitého vynálezu. Lidé měli potřebu se přemísťovat již od pradávna. Zpočátku lidé cestovali za účelem obchodu a návštěv příbuzných, později přibývalo cest mimo kontinent s cílem objevení nových míst. Zásadní vliv na rozvoj cestovního ruchu tak, jak ho známe dnes, měl rozvoj dopravy, způsobený průmyslovou revolucí. Při otevření nové železniční tratě v roce 1841 v Anglii mezi městy Leicester a Loughborough uspořádal Thomas Cook první organizovaný výlet. Tímto činem se do historie cestovního ruchu zapsal jako průkopník organizovaného cestovního ruchu. Po prvním úspěšném organizovaném výletě uskutečnil mnoho dalších a v roce 1845 zakládá první cestovní kancelář na světě. (Dileep, 2019) S příchodem nového století přišlo období světových válek, které přineslo značný pokles cestování, ale i vývoj letecké dopravy. V roce 1918 je v Německu zprovozněna první pravidelná osobní letecká linka z Berlína do Lipska a Výmaru. (Goeldner, Ritchie, 2012) V meziválečném období dochází ke vzniku prvních leteckých společností a v 30. letech k rozvoji charterových letů.¹ Období po druhé světové válce je označováno jako éra masové turistiky. Placená dovolená se stává standardem a více lidí vyráží v letních měsících ke Středozemnímu moři a v zimě do Alp. Trendem se stává klubová dovolená. Na sklonku 20. století dochází k dalšímu nárůstu počtu cestujících především v Evropě. Pád železné opony v 90. letech spojil

¹ Pojem charterová doprava označuje druh dopravy, při které si cestovní kancelář nebo jiný subjekt pronajímá dopravní prostředek nebo jeho část od provozovatele dopravního prostředku.

východní a západní Evropu a umožnil rozvoj cestovního ruchu v zemích dříve těžko dosažitelných. Přijetí Schengenské dohody státy Evropské unie, odstranilo přeshraniční kontroly a zjednodušilo cestování obyvatel. (Goeldner, Ritchie, 2012) Nové tisíciletí však přináší výrazný pokles způsobený restriktivní měnovou politikou Evropské centrální banky, zpomalením americké ekonomiky a cenami ropy. Na mezinárodní cestovní ruch měli znatelný vliv teroristické útoky z 11. září 2001. (Palatková, 2014) Velkou ránou pro cestovní ruch byl v roce 2019 krach již zmíněné nejstarší cestovní kanceláře Thomas Cook, která se dostala do finančních potíží vedoucích ke vstupu podniku do likvidace. (COT, 2019)

Na území Československa zahajuje svou činnost první cestovní kancelář v roce 1920. Spolu se založením československého státu v roce 1918 vznikla potřeba vytvořit silnou národní cestovatelskou organizaci. Za účelem konkurování tehdejšími velikány na trhu cestovních kanceláří zakládá skupina vlastenců ze Zemského cizineckého svazu a Československých státních drah v roce 1919 Informační kancelář, ze které se v roce 1920 stává první československá cestovní kancelář nesoucí název Československá cestovní a dopravní kancelář později známá pod zkratkou ČEDOK. (ČEDOK, 2019) Po druhé světové válce dochází k útlumu zahraničního cestovního ruchu v Československu zejména v důsledku politických změn v roce 1948. Nedochozí k poklesu pouze výjezdního cestovního ruchu, ale i k poklesu příjezdového cestovního ruchu. Do popředí se dostává domácí cestovní ruch. Cestovní ruch byl organizován skrze mládežnické, odborové a další společenské organizace, které spravovaly znárodněné ubytovací a stravovací zařízení. Poválečný cestovní ruch se nesl ve stylu rekreace, která představovala odměnu za odpracované výsledky. (Štemberk, 2012) Jedinou organizací s povolením k provozování činnosti cestovních kanceláří ke komerčním účelům byl do 60. let 20. století ČEDOK. Později povolení získaly i další organizace. V roce 1960 vznikla družstevní kancelář Rekrea, která spolu s cestovní kanceláří ČEDOK měla povolení k pořádání zájezdů do zahraničí. Dalšími cestovními kancelářemi byly Sportturist, CKM a Autoturist. V období od 50. let dvacátého století do konce 90. let dvacátého století převládá domácí cestovní ruch, především pak neveřejný cestovní ruch spočívající v trávení volného času na chatách a chalupách. V rámci výjezdního cestovního ruchu se nejvíce cestovalo do zemí východního bloku: do NDR, Maďarska nebo Bulharska. Cestování do zemí mimo východní blok bylo velmi administrativně složité a politicky omezené. (Štemberk, 2012)

Pro cestu do zahraničí bylo zapotřebí platného cestovního pas, výjezdní doložky, která obsahovala údaje o účelu cesty, navštívených místech, počet cest a časové omezení cest. A nakonec devizový příslib sloužící k nákupu cizí měny. (Palatková, 2014) V roce 1989 po pádu komunistického režimu a otevření hranic dochází ke zvýšení výjezdního i příjezdového cestovního ruchu a také počtu nově vzniklých cestovních kanceláří. V tomto období nabídka na trhu cestovního ruchu několika násobně přesahovala poptávku. Mnoho cestovních kanceláří následně zkrachovalo z důvodu vysoké konkurence, ale především z kvůli neznalosti odvětví. (Kaššák, 2013)

V současnosti se cestovní kanceláře potýkají s poklesem zájmu o jejich služby v důsledku nástupu moderních technologií, především internetu. Zákazníci upřednostňují nákup služeb cestovního ruchu z pohodlí domova. Cestovní kanceláře reagují na vzrůstající poptávku po nákupu služeb po internetu tvorbou vlastních webových stránek, ale snadná dostupnost informací zákazníky motivuje zakoupovat si jednotlivé služby cestovního ruchu odděleně, bez využití služeb cestovních kanceláří. Existují však zákazníci, kteří služeb kanceláří využívají. Zejména z důvodu dlouhodobých zkušeností pracovníků, kteří klientům šetří čas při vyhledávání jednotlivých služeb cestovního ruchu. Klienti také služeb cestovních kanceláří využívají při plánování cest do zahraničí, zejména do zemí mimo Evropskou unii, kde je často zapotřebí víz. (Goeldner, Ritchie, 2012)

1.2 Legislativní úprava cestovního ruchu

S rozvojem odvětví a zvyšujícím se počtem subjektů působícím v oblasti cestovního ruchu přichází potřeba právní úpravy podnikání. Odvětví cestovního ruchu stejně jako každé jiné odvětví je regulováno řadou předpisů a zákonů. Prioritu při tvorbě legislativy v této oblasti je ochrana spotřebitele, jedná se především o zajištění srovnatelné kvality poskytovaných služeb za odpovídající cenu. Tyto priority sdílí i Evropská unie při tvorbě předpisů v oblasti cestovního ruchu. Již od svého počátku se Evropská unie snaží o vytvoření jednotného trhu služeb se stejnou kvalitou a odpovídající cenou ve všech členských státech. V současnosti je tato problematika upravena směrnicí Evropské rady a parlamentu číslo 2006/123 o službách na vnitřním trhu odstraňující bariéry a prohlubující spolupráci jednotlivých členských zemí na trhu se službami. Směrnice zaručuje usazování podniků v jiných státech Evropské unie bez dodatečných povolení či registrací u profesních

organizací. Směrnice se zaměřuje kromě dalších oblastí služeb i na služby cestovního ruchu a volného času. Věnuje se také právům spotřebitelů a jejich posilování. (Palatková, 2014) Práva spotřebitelů dále upravuje směrnice Evropské rady a parlamentu číslo 2011/83/EU o právech spotřebitelů. Zaměřuje se na smlouvy uzavřené na dálku a mimo obchodní prostor společenství. Definuje, jaké informace by měly být poskytnuty v rámci těchto smluv a upravuje i odstoupení od těchto smluv. Samotná oblast cestovního ruchu je v rámci evropské unie regulována směrnicí Evropské rady a parlamentu číslo 2015/2302 o souborných cestovních službách a spojených cestovních službách. Tato směrnice ze dne 25. listopadu 2015 nahradila stávající směrnici upravující oblast cestovního ruchu v evropském prostoru s číslem 90/314/EHS o souborných službách pro cesty, pobyty a zájezdy, která byla značně zastaralá. Obsah směrnice je zaměřen na definování základních pojmů v oblasti cestovního ruchu, kterými jsou například zákazník, cestovní kancelář a cestovní agentura. Oproti bývalé směrnici zavádí zcela nové pojmy a povinnosti. Oblast podnikání v cestovním ruchu je v České republice upraveno celou řadou zákonů. Zásadní vliv na tuto oblast mají následující zákony:

- zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník,
- zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích,
- zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání,
- zákon č. 222/2009 Sb., o službách na vnitřním trhu,
- zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele,
- zákon č. 159/1999 Sb., o některých podmínkách podnikání v oblasti cestovního ruchu,

Hlavním produktem cestovních kanceláří je zájezd. Při prodeji zájezdu vzniká mezi cestovní kanceláří a zákazníkem smluvní vztah. Tento smluvní vztah je upraven v Novém občanském zákoníku 89/2012 Sb. v hlavě II. díle 6. nesoucí název Zájezd. Kromě zřejmě nejvýznamnější smlouvy v cestovním ruchu, smlouvě o zájezdu upravuje Občanský zákoník i smlouvu o zprostředkování, které využívá cestovní kancelář při spolupráci s cestovními agenturami. Smlouvou o zájezdu se zákazník zavazuje zaplatit cenu zájezdu a cestovní kancelář zajistit pro zákazníka služby obsažené v zájezdu. Náležitosti smlouvy o zájezdu jsou stanoveny všeobecnými pravidly z hlavy 1. v paragrafech 1746 – 1755 zákona 89/2012 Sb.. Zákon udává cestovní kanceláři povinnost vystavit zákazníkovi kromě smlouvy o zájezdu i potvrzení o zájezdu dle §2525 zákona 89/2012 Sb.. Samotná smlouva

o zájezdu nemusí být písemná, ale potvrzení o zájezdu ano. Pokud je smlouva o zájezdu uzavřena písemně a obsahuje údaje stanovené pro potvrzení, může ho nahradit. Potvrzení o zájezdu musí dle §2527 zákona 89/2012 Sb. obsahovat podrobné informace o zájezdu. Jedná se o informace o cílové destinaci, trase zájezdu, termínu a délce pobytu, o dopravních prostředcích a jejich kvalitě. Dále to jsou informace o ubytování a stravování, dalších položkách zahrnutých v ceně zájezdu například různé výlety apod. Na potvrzení musí být také uveden jazyk ve kterém jsou jednotlivé služby zájezdu poskytovány a informace o vhodnosti zájezdu pro osoby s omezenou schopností pohybu. Spolu s potvrzením o zájezdu je pořadatel povinen předložit zákazníkovi také doklad o sjednaném pojištění pro případ úpadku vystavený pojišťovnou nebo bankou v případě bankovní záruky. Součástí zákona jsou také podmínky, za kterých je pořadatel oprávněn zvýšit cenu zájezdu.

Další velmi důležitou smlouvou upravovanou v novém občanském zákoníku je smlouva o zprostředkování upravená v paragrafech 2425 - 2454 zákona 89/2012 Sb.. Ve smlouvě vystupují dva subjekty, zájemce a zprostředkovatel. Zprostředkovatel se zavazuje, že pro zájemce zprostředkuje uzavření smlouvy se třetí osobou a zájemce se zavazuje zprostředkovateli zaplatit provizi za zprostředkování. Zprostředkovateli vzniká nárok na provizi:

- dnem uzavření zprostředkovatelské smlouvy nebo,
- splněním povinností třetí osobou ujednaných ve smlouvě nebo,
- obstarání příležitosti pro uzavření smlouvy se třetí osobou nebo,
- při splnění odkládací podmínky.

V případě, že provize nebyla ve smlouvě sjednána, náleží zprostředkovateli náhrada nákladů spojených se zprostředkováním. Pokud provize sjednána byla, předpokládá se, že zahrnuje i náklady spojené se zprostředkováním. Smlouva zaniká uplynutím doby, na kterou byla sjednána nebo oznámením jedné strany druhé o jejím ukončení. Paragraf 2446 zákona 89/2012 Sb. ukládá zájemci a zprostředkovateli povinnost navzájem si sdělit skutečnosti, které mají význam pro uzavření smlouvy o zprostředkování.

K tomu, aby mohla cestovní kancelář, nebo cestovní agentura provozovat svou činnost potřebuje získat povolení k provozování živnosti. Druh povolení a postup jeho získání je upraven zákonem číslo 455/1991 Sb. o živnostenském podnikání. Za živnost se dle zákona 455/1991 Sb. považuje činnost vykonávána samostatně na vlastní odpovědnost a účet za účelem dosažení zisku. Živnost může provozovat fyzická i právnická osobnost. Zákon udává všeobecné podmínky získání živnostenského oprávnění, ale i zvláštní podmínky odvozené od druhu živnosti. Mezi všeobecné podmínky patří trestní bezúhonnost a plná svéprávnost, která může být za určitých podmínek nahrazena souhlasem zákonného zástupce. Zákon rozlišuje živnosti ohlašované a koncesované. Živnosti ohlašované jsou dále členěny na řemeslné podrobně upravené v příloze číslo 1 zákona, vázané uvedené v příloze 2 zákona a živnosti volné uvedené v příloze 4 zákona. Živnosti koncesované jsou uvedeny v příloze číslo 3 živnostenského zákona. V jednotlivých přílohách zákona jsou uvedeny názvy živnosti a zvláštní podmínky získání živnostenského oprávnění. Zpravidla se jedná o odbornou způsobilost. Podstatný rozdíl mezi ohlašovacími a koncesovanými živnostmi spočívá v okamžiku vzniku. Zatímco ohlašované živnosti vnikají dnem ohlášení na živnostenském úřadě, živnosti koncesované po vydání rozhodnutí příslušného státního orgánu. Činnost provozování cestovní agentury spadá do živností ohlašovacích volných. K získání oprávnění musí provozovatel živnostenskému úřadu oznámit prostřednictvím ohlášení zahájení činnosti a doručit dokumenty potvrzující splnění všeobecných podmínek. Provozování cestovních kanceláří spadá do živností koncesovaných. K získání oprávnění k provozování živnosti musí žadatel doručit na živnostenský úřad žádost o vydání oprávnění spolu s podnikatelským záměrem, smlouvou o pojištění proti úpadku v rozsahu uvedeném v §6 a §7 zákona 159/1999 Sb., o některých podmínkách podnikání v oblasti cestovního ruchu, dále podnikatelský záměr, prohlášení o datu zahájení činnosti a prohlášení podnikatele o tom že v posledních 5 letech mu nebylo odebráno živnostenské oprávnění na provozování cestovní agentury nebo cestovní kanceláře z důvodu porušení povinností vyplývajících ze zákona 159/1999 Sb. či úpadku. Žadatel dále připojuje k žádosti doklady potvrzující odbornou způsobilost, která je blíže specifikovaná v příloze 3 živnostenského zákona.

V následujícím výčtu zákona jsou vypsány jednotlivé stupně dosaženého vzdělání a roky praxe na základě, kterých je dle zákona žadatel způsobilý vykonávat činnost. Jedná o:

- „a) vysokoškolské vzdělání ve studijním programu a studijním oboru zaměřeném na cestovní ruch, nebo
- b) vyšší odborné vzdělání v oboru vzdělání zaměřeném na cestovní ruch, nebo
- c) střední vzdělání s maturitní zkouškou v oboru vzdělání zaměřeném na cestovní ruch, nebo
- d) vysokoškolské vzdělání a 1 rok praxe v oboru, nebo
- e) vyšší odborné vzdělání a 3 roky praxe v oboru, nebo
- f) střední vzdělání s maturitní zkouškou a 6 let praxe v oboru, nebo
- g) osvědčení o rekvalifikaci nebo jiný doklad o odborné kvalifikaci pro příslušnou pracovní činnost vydaný zařízením akreditovaným podle zvláštních právních předpisů, zařízením akreditovaným Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, nebo ministerstvem, do jehož působnosti patří odvětví, v němž je živnost i provozována, a 6 let praxe v oboru, nebo
- h) doklad o profesní kvalifikaci pro provozování cestovní kanceláře podle zvláštního právního předpisu a 2 roky praxe v oboru.“ (zákon číslo 455/1991 Sb. o živnostenském podnikání)

V případě splnění všech náležitostí rozhodne živnostenský úřad do 30 dnů od doručení dokumentů o udělení koncese. K žádosti se vyjadřuje i orgán odpovědný za dané odvětví, kterým v případě cestovního ruchu je Ministerstvo pro místní rozvoj. Do 5 následujících dnů od nabytí právní moci rozhodnutí o udělení povolení je následně proveden zápis do živnostenského rejstříku.

Součástí legislativy upravující podnikání je zákon číslo 90/2012 Sb., o obchodních korporacích., který upravuje vznik právnických osob. Cestovní kancelář nemusí působit pouze jako fyzická osoba, ale i právnická. Zákon právnické osoby rozděluje na společnosti osobní a veřejné, a dále na evropskou společnost. Za právnickou osobu je dále považováno družstvo a evropské hospodářské družstvo. Do osobních obchodních společností patří veřejná obchodní společnost se zkratkou v.o.s. a kapitálová společnost se zkratkou k. s.. Za veřejnou obchodní společnost je považována akciová společnost se zkratkou a.s. a

společnost s ručením omezeným se zkratkou s. r. o.. Rozdíl mezi osobními a veřejnými společnostmi spočívá ve způsobu ručení za závazky podniku. U osobních společností ručí každý ze spoluvlastníků neomezeně svým majetkem, u veřejných obchodních společností ručí spoluvlastníci do výše jejich nesplaceného podílu na základním kapitálu. Samostatný vznik obchodní společnosti je dvoufázový, kdy první fáze představuje sepsání společenské smlouvy a druhou fází a současně okamžikem vzniku je zápis do obchodního rejstříku. U cestovních kanceláří se často setkáváme s právními osobami s právní formou společnosti s ručením omezeným, která je v České republice velmi oblíbenou právní formou především u malých a středních podniků. (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2020) Proto je následující text věnovaný této právní formě. Společnost ručením omezeným patří mezi kapitálové společnosti. Za závazky tedy společníci ručí do výše nesplacených vkladů. Společnost vzniká sepsáním společenské smlouvy ve formě notářského zápisu. Mezi povinné údaje uvedené ve smlouvě patří například název firmy doplněný o zkratku s. r. o. nebo spol. s r. o., předmět činnosti podnikání, výše základního kapitálu, který musí činit minimálně 1 Kč. Zákon nestanovuje minimální ani maximální počet společníků, proto společnost může být založena i jednou osobou. Mezi orgány společnosti patří valná hromada, která má na starosti rozhodování o klíčových záležitostech například o rozdělení zisku či vypořádání ztráty. Členy valné hromady jsou všichni společníci a je svolávána minimálně jednou ročně. Statutárním orgánem společnosti jsou jednatele, kteří se zabývají především obchodní vedení společnosti a zastupováním společnosti vůči třetím osobám. Kontrolní funkci ve společnosti zajišťuje dozorčí rada, která je zřizována dobrovolně. Její hlavní náplní je dohled nad činností jednatelů. Členové dozorčí rady jsou voleni valnou hromadou. Na členy dozorčí rady a jednatele se vztahuje zákaz konkurence. (Josková, 2018)

Zákon 222/2009 Sb., o službách na vnitřním trhu implementuje do českého právního řádu směrnici Evropské rady a parlamentu číslo 2006/123 o službách na vnitřním trhu. Zákon umožňuje zahraničním podnikatelům poskytovat přechodně a nepravidelně služby na území České republiky pouze na základě oprávnění získaného ve státu svého původu. To samé platí i pro české podnikatele, kteří tak mohou nabízet své služby na celém území Evropské unie. Zákon zavedl zřizování jednotných kontaktních míst, která slouží nejen zahraničním, ale i českým poskytovatelům služeb. Centra poskytují podnikatelům bezplatné informace, které jsou nezbytné pro zahájení podnikání v České republice. Jedná

se o informace související se získáváním příslušného oprávnění k provozování činnosti, informace o požadavcích na poskytované služby na daném území a také informace týkající se ochrany spotřebitele. Směrnice Evropské rady a parlamentu číslo 2011/83/EU o právech spotřebitelů je do české legislativy implementována zákonem číslo 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele. Zákon klade důraz na poctivost prodeje, zákaz používání nekalých obchodních praktik a informační povinnosti prodávajících.

Zákon 159/1999 Sb., o některých podmínkách podnikání v oblasti cestovního ruchu je klíčovým zákonem pro právní úpravu cestovního ruchu v české legislativě. Nosnou částí zákona je úprava základních pojmů a povinností týkajících se vykonávání činnosti podnikání cestovních kanceláří a agentur. V zákoně je také několik paragrafů věnovaných naplnění základních aktivit horské služby ČR. Mezi tyto aktivity například patří obstarávání a uskutečňování záchranných a pátracích akcí v horském terénu. Poslední rozsáhlá novelizace zákona proběhla v roce 2018 na základě směrnice Evropské rady a parlamentu číslo 2015/2302 o souborných cestovních službách a spojených cestovních službách. Novela přinesla například nový pojem spojené cestovní služby nebo povinnosti každoroční úhrady příspěvku do garančního fondu.

Cestovní kancelář je dle §2 zákona 159/1999 Sb. definována jako podnikatelský subjekt oprávněný na základě koncese sestavovat, nabízet a prodávat služby cestovního ruchu ve formě zájezdu nebo přeprodávat spojené cestovní služby (dále jen SCS). Mezi další činnosti cestovní kanceláře patří prodej jednotlivých služeb cestovního ruchu, prodej zájezdů jiným cestovním kancelářím za účelem dalšího prodeje a prodej doplňkového sortimentu zahrnující například vstupenky či jízdenky. Na trhu s prodejem zájezdů kromě cestovních kanceláří působí cestovní agentury, jejichž pravomoci jsou v české legislativě značně omezeny. Cestovní agentura je oprávněna na rozdíl od cestovní kanceláře zájezdy pouze předprodávat od jiných cestovních kanceláří s povinností uvedení informací o cestovní kanceláři, od které zájezd předprodává. Cestovní kancelář si musí dle zákona 159/1999 Sb. před zahájením své činnosti sjednat povinné pojištění nebo bankovní záruku pro případ úpadku. Pojištění lze sjednat u institucí, které jsou k tomu dle zákona upravujícího pojišťovnictví oprávněny. Smlouva musí být písemná a pojistitel je povinen cestovní kanceláři vystavit potřebné dokumenty potvrzující uzavření pojištění proti úpadku. Tyto dokumenty obsahují informace, které cestovní kancelář spolu s potvrzením o zájezdu a smlouvou o zájezdu předává zákazníkovi. Smlouva o pojištění musí být sjednána tak, aby

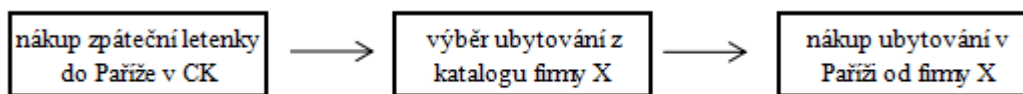
i v případě úmyslného úpadku měl zákazník právo na pojistné plnění. Pojistného plnění bude využito v případě úpadku cestovní kanceláře na zajištění navrácení zákazníka zpět do ČR, vrácení zálohy z neuskutečněného zájezdu nebo ke kompenzaci vzniklého rozdílu mezi cenou, kterou zákazník za dovolenou zaplatil a cenou za služby zájezdu zrealizované. V případě prodeje SCS je cestovní kancelář povinna mít uzavřené pojištění nebo bankovní záruku pro případ úpadku i na veškeré platby přijaté od zákazníka. Repatriaci zákazníka je cestovní kancelář v případě SCS povinna zajistit pouze v případě, že je za ni odpovědná.

Jak již bylo zmíněno, hlavním produktem cestovních kanceláří a cestovních agentur je zájezd. Po novele z roku 2018 byla definice zájezdu značně rozšířena. Zájezd je chápán jako kombinace nejméně dvou různých druhů služeb cestovního ruchu určených k jedné cestě, sestavených jedním obchodníkem. Zákon také připouští možnost nákupu cestovních služeb v rámci různých smluv uzavřených s jednotlivými poskytovateli. V tomto případě musí být splněna alespoň jedna z následujících podmínek uvedených v následujícím výčtu zákona z paragrafu 1b v odstavci 1 b zákona 159/1999 Sb.:

- *„zakoupeny na jediném prodejním místě a zákazníkem vybrány před tím, než se zavázal k úhradě jejich ceny,*
- *nabízeny, prodávány nebo účtovány za celkovou cenu,*
- *inzerovány nebo prodávány s označením „zájezd“ nebo s podobným označením,*
- *sestaveny po uzavření smlouvy, která opravňuje zákazníka k výběru z různých typů služeb cestovního ruchu, nebo*
- *zakoupeny od jednotlivých poskytovatelů služeb cestovního ruchu prostřednictvím online rezervačního systému, při kterém podnikatel, s nímž je uzavřena první smlouva, předá jméno, platební údaje a elektronickou adresu svého zákazníka dalšímu podnikateli a s tímto podnikatelem je uzavřena smlouva o další službě cestovního ruchu do 24 hodin po potvrzení rezervace první služby cestovního ruchu.“*

Za službu cestovního ruchu je považována doprava, nájem motorového vozidla nebo ubytování již nezahrnuté v dopravě a nesloužící k bydlení. Službou cestovního ruchu může být za předpokladu, že není ze své podstaty součástí výše uvedených i prodej vstupenek na sportovní a kulturní události, pořádání výletů, prohlídek s průvodcem, prodej skipasů nebo nájem sportovního vybavení.

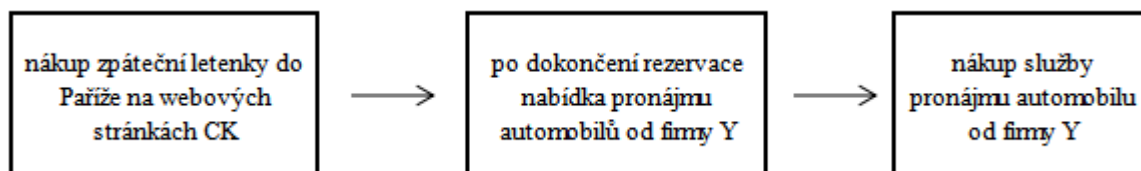
Nově na základě novely číslo 111/2018 Sb., může cestovní kancelář nabízet a prodávat také SCS. Za SCS je považován nákup dvou nebo více cestovních služeb od různých obchodníků na základě oddělených smluv. Nakoupené služby na sobě závisí a budou následně využity v rámci jedné cesty. Na rozdíl od zájezdu netvoří balíček. Platí také, že služby jsou zakoupeny v rámci jedné návštěvy cestovní kanceláře nebo webových stránek cestovní kanceláře. Cestovní kancelář je povinna zákazníka před zprostředkováním smlouvy o nákupu druhé služby informovat prostřednictvím jednotného formuláře podle vyhlášky 122/2018 Sb. o vzorech formulářů pro jednotlivé typy zájezdů a spojených cestovních služeb, že se jedná o spojené cestovní služby nikoliv o zájezd. V případě spojených cestovních služeb se pojištění proti úpadku cestovní kanceláře nevztahuje na službu zakoupenou od jiného dodavatele a případné reklamace musí zákazník řešit přímo s poskytovatelem služby. Pojištění cestovní kanceláře se vztahuje pouze na platby přijaté od zákazníka a případnou repatriaci zákazníka. Smlouva o nákupu první služby je uzavřena přímo s cestovní kanceláří a druhá na základě zprostředkování cestovní kanceláří s poskytovatelem druhé služby viz obr. 2.

Obrázek 2: Nákup spojených cestovních služeb
zdroj: vlastní zpracování

V situaci vyobrazené na obrázku 2 navštíví zákazník cestovní kancelář, kde si zakoupí letenku do Paříže. Následně mu zaměstnanec cestovní kanceláře nabídne katalog s hotely v Paříži od firmy X. Zaměstnanec cestovní kanceláře je povinen zákazníka informovat dle jednotného formuláře, že se zákazník chystá zakoupit SCS. Když zákazník souhlasí s informacemi, dojde ke zprostředkování smlouvy o poskytnutí ubytování s firmou X. Zákazník platbu za ubytování poukáže na účet poskytovatele ubytování firmy X. (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2020)

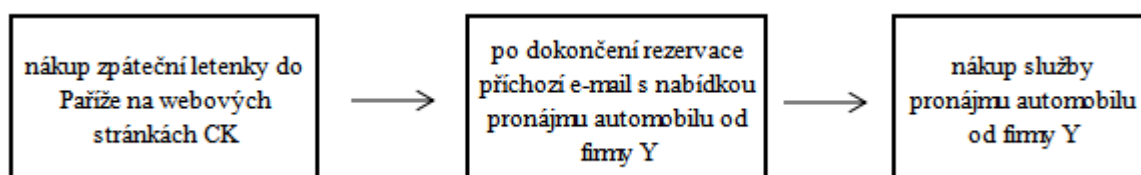
Nákup druhé služby, například pronájmu automobilu, může být zprostředkován také prostřednictvím webových stránek cestovní kanceláře, kdy po dokončení rezervace již vybrané služby se zákazníkovi zobrazí nabídka dalších služeb od jiného poskytovatele viz obr. 3.

Obrázek 3: Nákup spojených cestovních služeb online
zdroj: vlastní zpracování

Obrázek 3 zobrazuje proces zprostředkování nákupu SCS skrze webové stránky cestovní kanceláře. Zákazník si prostřednictvím webových stránek cestovní kanceláře zakoupí zpáteční letenku do Paříže a po dokončení procesu platby se mu zobrazí nabídka na pronájem vozu v Paříži. Zákazník se rozhodne službu si zakoupit. Před potvrzením smlouvy bude odkázán prostřednictvím internetového odkazu na stránku obsahující vzorový formulář s informacemi vztahujícími se ke spojeným cestovním službám. Pokud zákazníkovi podmínky vyhovují, uzavře skrze stránky cestovní kanceláře smlouvu s půjčovnou automobilů a platbu poukáže na účet půjčovny aut. (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2020)

Zákon také umožňuje nakoupení první služby v cestovní kanceláři nebo na jejích webových stránkách a zakoupení druhé služby na základě cílené výzvy. Cílenou výzvou se rozumí například nabídka služby na základě telefonického hovoru nebo zasláním nabídky e-mailem. Druhá smlouva v tomto případě musí být uzavřena do 24 hodin od nákupu první služby viz obr. 4.

Obrázek 4: Nákup spojených cestovních služeb na základě cílené výzvy
zdroj: vlastní zpracování

Na obrázku 4 je zobrazena situace, kdy si zákazník SCS zakoupí na základě cílené výzvy. Zpáteční letenku do Paříže si klient zakoupí na webových stránkách cestovní kanceláře. Po zakoupení obdrží e-mail s nabídkou pronájmu vozů v Paříži od firmy X. Následně se zákazník rozhodne si auto pronajmout. Před dokončením objednávky se mu objeví odkaz na vzorový jednotný formulář s informacemi, že se jedná o SCS. Po seznámení se

s informacemi se zákazník rozhodne, zda s nimi souhlasí či ne. V případě souhlasu objednávku dokončí. Peníze klient poukáže stejně jako v předchozích případech na účet firmy Y. (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2020)

Jak bylo již výše zmíněno, nová směrnice evropské rady a parlamentu vnesla mnoho nových pojmů do oblasti cestovního ruchu. Co se týče zákona 159/1999 Sb., kromě nového pojmu spojené cestovní služby, přináší i povinnost cestovních kanceláří každoročně přispívat do garančního fondu. Garanční fond je spravován Státním fondem rozvoje bydlení. Garanční fond tvoří příspěvky cestovních kanceláří, pokuty za přestupky a další prostředky získané prostředky Státním fondem rozvoje bydlení. Veškeré prostředky fondu jsou ve vlastnictví České republiky. Peněžní prostředky z fondu jsou vypláceny pouze v případě, že částka potřebná na úhradu náhrad cestovní kanceláře v případě úpadku překročí limit pojistného plnění nebo bankovní záruky. (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2020) Příspěvek na daný rok je stanoven příslušnou vyhláškou Ministerstva pro místní rozvoj. Pro rok 2020 je výše příspěvku do garančního fondu stanovena vyhláškou číslo 246/2019 Sb.. Výše příspěvku je stanovena ve výši 0,05 % z ročních plánovaných tržeb na rok 2020. Plánované tržby zahrnují tržby z prodeje zájezdů a SCS nikoliv ze zprostředkování prodeje zájezdů a prodeje předmětů souvisejících s cestovním ruchem (například mapy). Plánované tržby odhaduje každý podnikatel sám jedná se o přijaté zálohy, doplatky nebo úhrady celkové ceny. Příspěvek musí být zaplacen nejpozději do 31.12. 2019. U nově vznikajících cestovních kanceláří jsou základem pro výpočet plánované tržby od jejího vzniku do konce kalendářního roku, ve kterém vznikla. Vznikající cestovní kancelář je také povinna uhradit příspěvek již před podáním žádosti o koncesi. V případě zamítnutí žádosti, předloží žadatel potvrzení o zamítnutí žádosti nebo o zastavení řízení bude mu příspěvek vrácen. Seznam cestovních kanceláří, které uhradily příspěvek, je zveřejněn na stránkách Ministerstva pro místní rozvoj. (Státní fond rozvoje bydlení)

2 Daňová problematika v cestovním ruchu

Daně jsou významným příjmem státního rozpočtu. Největší část pak tvoří zejména daň z příjmů fyzických osob a daň z přidané hodnoty. Český daňový systém rozlišuje daně přímé a nepřímé. Mezi přímé daně patří například daň z příjmu fyzických osob společně s daní z příjmu právnických osob, daní z nemovitých věcí, daň z nabytí nemovitých věcí a daní silniční. Mezi nepřímé daně se například řadí daň z přidané hodnoty a daň spotřební. (Maaytová, 2015) Daňové systémy v jednotlivých zemích jsou odlišné. Odlišnosti v daňových systémech členských států Evropské unie tvoří bariéry při formování jednotného vnitřního trhu EU. Cílem Evropské unie je odstraňování bariér pohybu zboží, služeb, lidí a kapitálu prostřednictvím harmonizace jednotlivých daní, především pak daní nepřímých. (Nerudová, 2014) Snaha o sladění daňových předpisů je zakotvena již ve Smlouvě o Evropské společenství z roku 1957. Přímé daně jsou z větší části legislativně upravovány jednotlivými členskými státy EU. V České republice jsou jednotlivé daně upraveny zvláštními zákony. Zákon České národní rady o dani z příjmů číslo 586/1992 Sb., se zaměřuje na zdanění příjmů fyzických a právnických osob. U fyzických osob se jedná o zdanění příjmů ze závislé činnosti, příjmů ze samostatné činnosti, kapitálových příjmů a jiných příležitostných příjmů. Zmíněné příjmy jsou obvykle zdaněny 15 % sazbou ze základu daně. Zákon dále uvádí i možnosti daňové optimalizace příjmů fyzických osob v podobě odpočtů a slev. Základem daně z příjmů právnických osob je účetní výsledek hospodaření, který je pro účely výpočtu daňové povinnosti transformován celou řadou úprav. Sazba daně je lineární 19 %. Svou daňovou povinnost mohou i právnické osoby optimalizovat za pomoci slev na dani nebo odčitatelných položek. (Maaytová, 2015) Zákonné opatření senátu číslo 340/2013 Sb. upravuje problematiku daně z nabytí nemovitostí, která je daní jednorázovou. Daň je placena kupujícím nemovité věci a je splatná do třech kalendářních měsíců od dne zapsání nemovitosti do katastru nemovitostí. Daň je tvořena 4 % z nabývací hodnoty nemovitosti snížené o uznatelné výdaje. Daň z nemovitých věcí se vztahuje na pozemky, jednotky a stavby na území České republiky. Daň je vybírána jednorázově každý rok. Jejím základem je výměra v metrech čtverečních u pozemků a výměra zastavěné plochy v metrech čtverečních u jednotek a staveb. Jednotlivé sazby jsou podrobně popsány v zákoně české národní rady o dani z nemovitých věcí č. 338/1992 Sb.. Daň silniční upravená zákonem české národní rady číslo 16/1993 Sb., o dani silniční a vztahující se pouze na vozidla využívané k podnikatelské činnosti.

Záměrem spotřebních daní je omezení používání zboží, na které jsou uvalovány. Jsou známy vysokými sazbami, které mají za následek vysoké ceny výrobků, které mají zákazníky odrazovat od jejich koupě. Problematika spotřebních daní je na území EU upravena pěti směrnicemi. Základní směrnicí je směrnice uvádějící obecné skutečnosti týkající se spotřební daně. Další směrnice se dále zaměřují na problematiku zdaňování jednotlivých předmětů daně. Spotřební dani podléhají energetické produkty a elektřina, alkohol a alkoholické nápoje a tabákové výrobky. V České republice je obecná problematika týkající se spotřební daně upravována zákonem o spotřebních daní číslo 353/2003 Sb. Společně s daní spotřební je daň z přidané hodnoty nejvíce harmonizovanou daní v rámci společenství. Stěžejním právním aktem pro tuto daň je směrnice rady 2006/112/EC o společném systému daně z přidané hodnoty. Směrnice upravuje místo, pravidla spojená s místem plnění, předmět daně, základ daně, osvobození od daně a nárok na odpočet. Stanovuje také požadavky na jednotlivé sazby daně. Základní sazba musí být vyšší než 15 %, snížené sazby mohou být dvě uplatňované na zboží a služby uvedené v příloze III směrnice a dále nesmí být nižší než 5 %. Na území České republiky je tato daň upravena zákonem o dani z přidané hodnoty č. 235/2004 Sb., který transformuje směrnici rady o společném systému daně z přidané hodnoty do české legislativy. Zákon stanovuje tři sazby daně. Základní sazba 21 % se vztahuje se na veškeré zboží a služby. Další dvě snížené sazby ve výši 10 % a 15 % jsou určeny pro zboží a služby uvedené v přílohách 2, 2a, 3 a 3a zákona 235/2004 Sb.. Plátcem daně se stává osoba povinná k dani sídlící na území České republiky, jejíž obrat přesáhne za 12 po sobě jdoucích kalendářních měsíců částku 1.000.000 Kč. Lhůta na podání přihlášky je vymezena na 15 dní po skončení kalendářního měsíce, ve kterém došlo k překročení stanoveného limitu. Povinnost uplatňovat daň z přidané hodnoty vzniká subjektu druhý den následujícího měsíce po překročení limitu. Plátcem se může osoba povinná k dani stát i dobrovolně. Zdaňovacím obdobím je kalendářní měsíc. Za určitých podmínek se může plátcem rozhodnout pro čtvrtletní zdaňovací období. (Marková, 2020) Výpočet daňové povinnosti u většiny daní je pro cestovní kanceláře obdobný jako u jiných podnikatelských subjektů. Problematika výpočtu daňové povinnosti u DPH však skýtá určitá úskalí pro CK. Vzhledem ke specifčnosti výpočtu základu daně je této dani a tomuto režimu v práci věnovaná pozornost.

V důsledku připojení se České republiky k Evropské unii v roce 2004 bylo do české legislativy implementováno velké množství evropských předpisů. Součástí implementované legislativy byla již zmíněná směrnice rady 2006/112/ES. Součástí této směrnice jsou i zvláštní režimy DPH, které mají za cíl především snižování administrativní zátěže malých a středních podniků. Problematika zvláštního režimu pro prodejce cestovních služeb je v zákonu o dani z přidané hodnoty upravena v §89 zákona 235/2004 Sb. , který přesně vymezuje kdo je povinen zvláštního režimu užít a jak se vypočte základ daně.

2.1 Zvláštní režim DPH pro cestovní službu

Podstata zvláštního režimu spočívá v zahrnutí do základu daně pouze přírážku neboli obchodní marži snížené o DPH z přírážky. Přírážka se vypočte jako celkově obdržená částka od zákazníka mínus suma částek, které plátce poskytující cestovní službu uhradil za tyto nakoupené služby (ubytování, doprava atd.). Povinnost užití zvláštního režimu pro cestovní službu se vztahuje na poskytovatele cestovní služby, který se zákazníkem jedná vlastním jménem. Poskytovatelem cestovních služeb tak nemusí být pouze cestovní kancelář, ale i subjekty realizující činnosti stejného charakteru. Zvláštní režim naopak nemusí dle §89 odst. 14 zákona 235/2004 Sb. užít plátce v případě poskytnutí cestovní služby jiné osobě povinné k dani, která tuto službu využije ke své ekonomické činnosti. Zároveň však musí být splněna podmínka, že všechny služby zahrnuté v této cestovní službě jsou poskytnuty v tuzemsku. U jednotlivých nakoupených služeb pak plátce uplatní daň na vstupu a následně na výstupu podle příslušné sazby daně. Pokud se plátce rozhodne užít běžného režimu, musí být schopen unést důkazní břemeno. V případě potřeby musí finančnímu úřadu dokázat, že službu poskytl podnikatelskému subjektu, který ji užil ke své ekonomické činnosti. Naopak je zakázáno užití zvláštního režimu plátcem v případě, že zajišťuje cestovní službu jménem a na účet jiné osoby. V této situaci, jak uvádí §89 odst. 15 zákona 235/2004 Sb. odvede plátce daň z peněžní částky, kterou získá za službu zajištění cestovní služby. Také v případě poskytnutí služby z vlastních kapacit nesmí být užito zvláštního režimu. Pokud je služba poskytnutá z vlastních kapacit součástí zájezdu bude oceněna dle zákona 121/1997 Sb. o oceňování majetku a bude z ní uplatněna daň na výstupu. Dále je plátce povinen v případě prodeje cestovních služeb současně ve zvláštním

režimu tak i v běžném režimu, vést samostatnou evidenci pro zvláštní režim a pro režim běžný dle §100 ZDPH.

Cestovní službou se pro účely ZDPH rozumí kombinace služeb cestovního ruchu poskytnutá zákazníkovi za podmínky, že jednotlivé služby jsou nakoupeny od jiných osob povinných k dani. Poskytnutí těchto jednotlivých služeb je následně považováno za poskytnutí jedné služby, přestože k jejímu uskutečnění bude využito více služeb nakoupených od jiných osob povinných k dani. Za cestovní službu je považováno i poskytnutí samostatné služby dopravy osob nebo ubytování. V následující tabulce jsou uvedeny příklady služeb, u kterých musí být užit zvláštní režim a naopak situace, ve kterých tento zvláštní režim použit být nesmí.

Tabulka 1: Přehled služeb se zvláštním a běžným režimem

	Popis	režim
1.	Plátce zakoupí službu dopravy a prodá ji zákazníkovi.	zvláštní
2.	Plátce přeprořádá zájezd jiné cestovní kanceláře za což mu náleží provize.	běžný
3.	Plátce nakoupí službu ubytování a dopravy v ČR pro firmu A, která tyto služby použije pro účely služební cesty.	zvláštní/ běžný
4.	Plátce nakoupí službu ubytování a dopravy a prodává je jako zájezd zákazníkům	zvláštní
5.	Plátce poskytne za úplatu ubytování ve vlastním penzionu	běžný

zdroj: vlastní zpracování

V tabulce 1 jsou na jednotlivých řádcích uvedeny situace, za kterých bude užit zvláštního režimu a za kterých nikoliv. Na prvním řádku tabulky, kdy plátce zakoupil službu dopravy a prodal ji zákazníkovi, užije plátce zvláštního režimu. V tomto případě se jedná o samostatnou službu, která je však považována za službu cestovní. V případě číslo 2, kdy plátce přeprořádá zájezd jiné cestovní kanceláře nesmí užit zvláštního režimu, protože se jedná o situaci, kdy plátce jedná jménem na účet jiné osoby. Plátce v tomto případě uplatní daň na výstupu pouze z přijaté provize za zprostředkování prodeje. V příkladě číslo 3 se plátce může rozhodnout, zda uplatní zvláštní nebo běžný režim. Protože je splněna podmínka prodeje cestovní služby firmě, která cestovní službu využije ke své ekonomické činnosti a všechny služby balíčku jsou poskytnuty v tuzemsku. Příklad číslo 4 je typickým příkladem cestovní služby, kdy plátce zakoupil službu ubytování a dopravy a prodává je za

souhrnnou cenu zákazníkům. Plátce v tomto případě musí užít zvláštního režimu. V příkladě uvedeném na pátém řádku musí plátce uplatnit běžný režim, protože poskytuje službu z vlastních kapacit.

Zákazníkem je chápána osoba, které je cestovní služba poskytována. Základ daně tvoří přírážka poskytovatele cestovní služby snížená o daň z přírážky. Plátce se může rozhodnout mezi dvěma způsoby uplatňování daňové povinnosti. Jedná se o způsob výpočtu daňové povinnosti v průběhu zdaňovacího období nebo za celé zdaňovací období. V případě uplatňování způsobu výpočtu v průběhu zdaňovacího období stanoví plátce výši přírážky rozdílem všech plateb, které zákazník zaplatil nebo zaplatí za cestovní službu plátcí a souhrnem částek, které plátce zaplatil nebo zaplatí za jednotlivé služby poskytovatelům služeb vztahujícím se k danému zájezdu viz obr. 5.

$$\sum \text{plateb přijatých nebo v budoucnu přijatých od zákazníka za zájezd} - \sum \text{částek uhrazených nebo v budoucnu uhrazených za jednotlivé služby spojených s daným zájezdem} = \text{základ daně}$$

Obrázek 5: Způsob výpočtu základu daně ve zvláštním režimu v průběhu zdaňovacího období
zdroj: vlastní zpracování

Na obrázku 5 je znázorněna první možnost výpočtu daňové povinnosti vypočtené za daný zájezd. Plátce odečte od sumy všech plateb, které přijal nebo přijme od zákazníka týkajících se daného zájezdu, sumu všech plateb, které uhradil nebo v budoucnu uhradí za jednotlivé služby a zboží vztahující se k danému zájezdu. Pokud je výsledek záporný, bude základ daně dle §89 odst. 3 zákona o dani z přidané hodnoty nulový.

V případě zvolení druhé možnosti bude plátce uplatňovat svou daňovou povinnost za celé zdaňovací období. Svou daňovou povinnost vypočte jako rozdíl všech plateb, které přijal nebo přijme od zákazníků za zájezdy v průběhu zdaňovacího období a souhrn částek, které již uhradil nebo v budoucnu uhradí za nakoupené služby nebo zboží obsažené v cestovních službách za celé zdaňovací období viz obrázek 6.

$$\sum \text{plateb přijatých nebo v budoucnu přijatých plateb od zákazníka za zájezdy v určitém zdaňovacím období} - \sum \text{částek uhrazených nebo v budoucnu uhrazených za jednotlivé služby spojené se zájezdy v určitém zdaňovacím období} = \text{základ daně}$$

Obrázek 6: Způsob výpočtu základu daně ve zvláštním režimu za zdaňovací období
zdroj: vlastní zpracování

Obrázek 6 zobrazuje způsob výpočtu základu daně za celé zdaňovací období, kdy plátce od sumy všech plateb, které přijal nebo přijme od zákazníků za daný zájezd v určitém zdaňovacím období a odečte sumu všech peněžních prostředků, které vynaložil nebo vynaloží na nákup služeb a zboží souvisejících se zájezdem v určitém zdaňovacím období. Poskytovatel cestovní služby nemá nárok při užití zvláštního režimu uplatňovat odpočet daně na vstupu při nákupu jednotlivých služeb v tuzemsku nebo jiném členském státě EU. Daň na výstupu uplatní z vypočtené přírážky. V případě služeb poskytovaných ve třetí zemi je služba dle §89 odst. 7 osvobozena od daně a poskytovatel má nárok na odpočet daně. U cestovní služby je uplatňována základní 21% sazba daně. Ke zdanitelnému plnění dochází v okamžiku poskytnutí poslední služby, která je součástí cestovní služby. Poskytovatel je tedy povinen přiznat daň ke dni, kdy byla poskytnuta poslední služba z cestovní služby. Pokud subjekt uplatňuje výpočet přírážky za zdaňovací období, musí daň přiznat nejpozději k poslednímu dni zdaňovacího období, ve kterém jsou cestovní služby uskutečněny. Místem plnění je v případě prodejců cestovních služeb vždy sídlo nebo provozovna plátce. Daňový doklad vydávaný v rámci tohoto režimu musí nést označení, že se jedná o zvláštní režim. Naopak na takovémto dokladu při poskytnutí cestovní služby nesmí být samostatně uvedena daň týkající se přírážky.

Přírážka je částkou včetně daně. Daňová povinnost je tak počítána shora dle §37 odst. b. zákona 235/2004 Sb.. Od 1.4 2019 dochází ke změně způsobu výpočtu daně shora. Dříve užívané koeficienty byly nahrazeny koeficienty 1,21 pro základní sazbu daně, 1,15 a 1,10 pro snížené sazby daně z důvodu přesnějšího výpočtu daně. Daňová povinnost se tedy vypočítá jako rozdíl základu daně a podílu základu daně a koeficientu. Dále také dochází ke změně v zaokrouhlování, kdy u bezhotovostních plateb nelze zaokrouhlovat na celé částky nahoru. U hotovostních plateb zaokrouhlování zůstává.

Pro cestovní kancelář je každodenní součástí přijímání záloh. Obecně pro zálohy platí přiznání daně v okamžiku přijetí platby. V případě zvláštního režimu plyne plátcí

povinnost přiznat daň až ke dni uskutečnění cestovní služby. Pokud je součástí zájezdu i služba poskytnutá z vlastních zdrojů nevztahují se na ni pravidla zvláštního režimu a daň musí být přiznána ke dni přijetí platby dle §21 odst. 1. Cestovní kancelář tak musí při přijetí zálohy stanovit poměr služby poskytnuté z vlastních zdrojů ke službám ostatním a odvést daň. Problematika výpočtu daňové povinnosti v oblasti DPH je pro cestovní kanceláře specifická a neustále se vyvíjí. V současnosti je v procesu schvalování novela zákona 235/2004 Sb., která by měla zrušit možnost výpočtu za celé zdaňovací období a přinést metodu výpočtu daňové povinnosti za pomocí koeficientů.

3 Účetnictví cestovních kancelářů

Účetnictví lze charakterizovat jako systém záznamů, jehož předmětem je sledování hospodaření konkrétních subjektů. Zaměřuje se na účetní jednotky účtující v soustavě jednoduchého nebo podvojného účetnictví o stavu a pohybu majetku a jiných aktiv, závazků a jiných pasiv, dále o nákladech a výnosech nebo o příjmech a výdajích a o výsledku hospodaření. Informace z účetnictví jsou důležitým zdrojem informací pro vlastníky podniku, manažery, banky a stát. Slouží také jako důkazní prostředek při sporech. (Skálová, 2019) K tomu, aby účetnictví účetní jednotky mohlo sloužit svému účelu je zapotřebí dodržení obecně uznávaných účetních zásad a předpokladů mezi, které například patří zásada pravdivého a věrného zobrazení skutečnosti, aktuální princip, zásada opatrnosti nebo zásada historické ceny. (Máče, 2013) Vedení účetnictví je v jednotlivých státech upravováno dle vlastních předpisů, ale se stále zvyšujícím se množstvím mezinárodních firem působících na globální úrovni, přichází potřeba sjednocení účetních postupů. Ve světě panuje již dlouhodobě snaha o harmonizaci účetnictví, aby se informace daly lépe porovnávat a sloužily tak svému účelu. Na globální úrovni se o sladění účetních postupů snaží Rada pro finanční účetní standardy se zkratkou FABS vydávající účetní standardy se zkratkou US GAAP a Rada pro mezinárodní účetní standardy, publikující standardy IFRS. (Collings, 2013) US GAAP jsou obecně uznávanými účetními zásadami užívanými v USA. Tyto standardy musí být dále užívány společnostmi, které kótují své cenné papíry na Newyorské burze. Pokud se jedná o mezinárodní společnosti, mohou užít standardů IFSR. (Newstex, 2020) V rámci Evropské unie je účetnictví harmonizováno prostřednictvím Směrnice evropské rady a parlamentu EU 2013/34/EU o ročních účetních závěrkách, konsolidovaných účetních závěrkách a souvisejících zprávách některých forem podniků a mezinárodních účetních standardů účetního výkaznictví se zkratkou IFSR. Na rozdíl od US GAAP, které jsou založeny na závazných pravidlech, které musí být dodržovány při sestavování finančních výkazů, v případě IFSR se jedná o doporučené principy, které jsou obecného rázu a mohou být uplatněny na více situacích. (Newstex, 2018) Mezinárodní účetní standardy nejsou závazným právním předpisem pro země EU, obsahují pouze doporučené postupy. Povinně musí tyto standardy užívat společnosti kótované na burze cenných papírů při sestavování konsolidované účetní závěrky od roku 2005. (Collings, 2013)

Stěžejním zákonem upravujícím účetnictví v České republice je zákon 563/1991 Sb. o účetnictví, který je doplněn vyhláškami a českými účetními standardy vydávanými Ministerstvem financí. Zákon o účetnictví zapracovává do českého právního systému výše zmíněnou směrnici Evropské rady a parlamentu 2013/34/EU. Určuje, kdo je účetní jednotkou, jakým způsobem a v jakém rozsahu je účetní jednotka povinna účetnictví vést. Vyhlášky Ministerstva financí doplňují ustanovení zákona o účetnictví v celkem 6 vyhláškách určených pro podnikatele, banky a jiné finanční instituce, pojišťovny, nepodnikatelské subjekty a pro některé vybrané účetní jednotky. Podnikatelům účtujícími v soustavě podvojného účetnictví složí vyhláška č. 500/2002 Sb. Vyhláška stanovuje rozsah a obsah účetní závěrky a užívání účetních metod. V příloze 4 směrné účtové vyhlášky číslo 500/2002 Sb. je uvedena doporučená směrná účtová osnova. České účetní standardy jsou rozděleny dle provádějících vyhlášek ministerstva financí, se kterými souvisí. Podnikatelů účtujícími dle vyhlášky číslo 500/2002 Sb. se týkají standardy s číslem 001 až 024.

3.1 Vybrané účetní operace podniků poskytujících cestovní služby

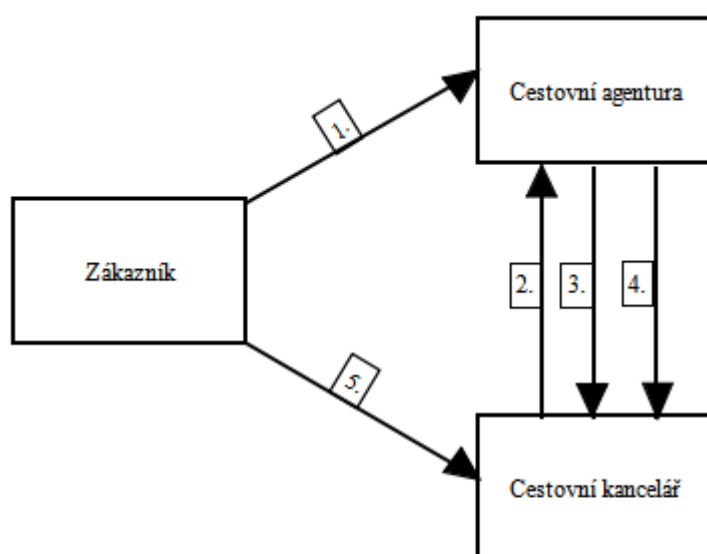
Vzhledem k povaze činností cestovních kanceláří jejich nejčastější účetní operace se výrazně odlišují od operací prováděnými jinými podniky. Jedná se zejména o přijaté faktury a faktury vystavené na sjednané ubytování, pronájem letadla či na průvodcovské služby. Za účelem zvýšení počtu prodejních míst v malých městech cestovní kanceláře spolupracují s cestovními agenturami a setkávají se s problematikou účtování o zprostředkování prodeje zájezdu. Velké množství cestovních kanceláří organizuje zájezdy do zahraničí a také se často při fakturaci setkává s platbami v cizí měně s jejíž přepočtem je spojena problematika kurzových rozdílů. V následujícím textu jsou rozebrány vybrané specifické účetní operace, se kterými se cestovní kanceláři v praxi nejčastěji setkávají. Jedná se o:

- účtováním o zprostředkování prodeje,
- účtováním kurzových rozdílů a
- účtováním příspěvku do garančního fondu.

Účtování o zprostředkování prodeje zájezdu

Aby cestovní kanceláře mohly pokrýt větší pole působnosti, uzavírají smlouvy o zprostředkování s cestovními agenturami. Cestovní agentury se často nacházejí v menších městech, kde by pro cestovní kanceláře mohlo být finančně nevýhodné otvírat své pobočky. Cestovní agentura po sjednání smlouvy o zprostředkování nabízí zájezdy cestovní kanceláře zákazníkům. Za tuto službu jí dle smlouvy náleží provize. Provize je stanovena procentuálně z ceny zájezdu. Na základě způsobu uzavření smlouvy o zprostředkování může nastat několik situací spojených s vyúčtováním provize níže zobrazených. Nákup zájezdu u cestovní agentury umožňuje zákazníkovi porovnat i nabídky od konkurenčních cestovních kanceláří.

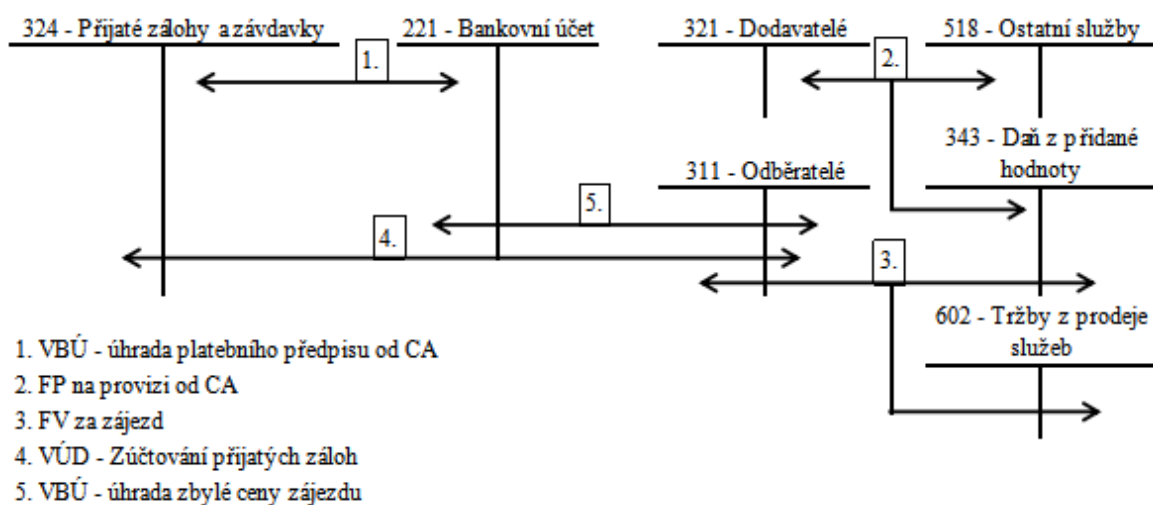
Na základě uzavřené smlouvy o zprostředkování mezi cestovní kanceláří a agenturou, agentura se zákazníky zprostředkovává uzavřením smlouvy o zájezdu a inkasuje zálohu, ze které si část ponechává zpravidla procentuální část jako provizi. Zbývající částku zájezdu zaplatí zákazník přímo cestovní kanceláři. Celý proces je znázorněn na obrázku 7.

1. Úhrada zálohy za zájezd.
2. Předpis platby bez provize.
3. Úhrada platebního předpisu bez provize.
4. Vystavení faktury na provizi.
5. Úhrada zbytkové ceny zájezdu.

Obrázek 7: Zprostředkování prodeje zájezdu se zpětnou fakturací provize
zdroj: vlastní zpracování

Na obrázku sedm je vyobrazen způsob zprostředkování, při kterém cestovní agentura zprostředkuje uzavření smlouvy o zájezd s danou cestovní kancelář. Zákazník zaplatí zálohu na zájezd přímo cestovní agentuře. Cestovní kancelář požaduje zaplacení této zálohy na její bankovní účet, zasílá tedy přepis platby cestovní agentuře. Cestovní agentura tento platební předpis uhradí ve výši zálohy na zájezd snížené o provizi. Poté cestovní agentura vydává fakturu na provizi. Zbytkovou cenu zájezdu uhradí zákazník přímo cestovní kanceláři. Výhodou tohoto způsobu pro cestovní agenturu skýtá v jistotě získání provize. (Svoboda, 2016)

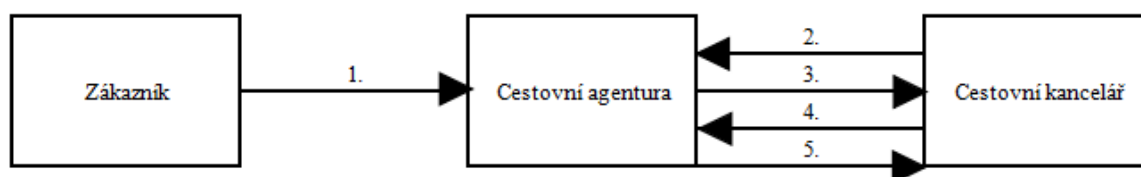

Obrázek 8 Účtování o zprostředkování prodeje zájezdu se zpětnou fakturací provize
 zdroj: vlastní zpracování

Jak vyplývá z obrázku 8, v případě zpětné fakturace provize zaúčtuje CK nejprve přijatou zálohu od CA na daný zájezd sníženou o provizi. Tuto operaci zaúčtuje jako zvýšení peněžních prostředků na bankovním účtu na straně MD účtu 221 a na účet 324 na stranu D jako přijatou zálohu. Dále obdrží CK fakturu na provizi CA, kterou zaúčtuje jako zvýšení závazků na straně D účtu 321 Dodavatele a na straně MD na nákladový účet 518 Ostatní služby a daň na stranu MD na účet 343 Daň z přidané hodnoty. Následně cestovní kancelář vyúčtuje celkovou cenu zájezdu a vystaví fakturu na zájezd, kterou zaúčtuje na účet 311 odběratele na stranu MD jako zvýšení závazků vůči odběratelům a na výnosový účet 602 Tržby z prodeje služeb a samozřejmě musí z přírážky uplatnit daň na výstupu na straně D účtu 343. Nakonec přímo na účet cestovní kanceláře poukáže zákazník zbylou částku zájezdu. CK zaúčtuje přijatou platbu na stranu MD účtu 221 a na stranu D účtu 311 jako snížení pohledávky vůči odběratelům. A na závěr provede zúčtování přijatých záloh, kdy

tuto částku zaúčtuje na stranu D účtu 311 jako snížení pohledávky vůči odběratelům a na straně MD účtu 324. Všechny zmíněné účtu jsou součástí přílohy A.

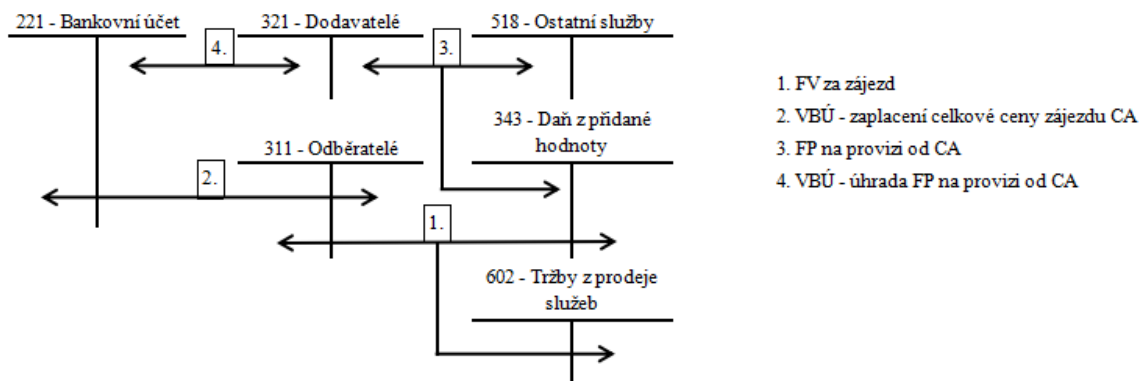
Druhý způsob zprostředkování prodeje zájezdu spočívá v následné fakturaci provize. Cestovní agentura uzavře smlouvu se zákazníkem jménem cestovní kanceláře a od zákazníka vybere celou cenu zájezdu, kterou poukáže na účet cestovní kanceláře, viz obr. 9. Cestovní agentura fakturuje cestovní kanceláři provizi, kterou cestovní kancelář následně uhradí.

1. Úhrada celkové ceny zájezdu.
2. Vydání faktury za objednaný zájezd.
3. Úhrada vydané faktury.
4. Vydání faktury na provizi.
5. Úhrada přijaté faktury na provizi.

Obrázek 9: Zprostředkování prodeje zájezdu s následnou fakturací provize
zdroj: vlastní zpracování

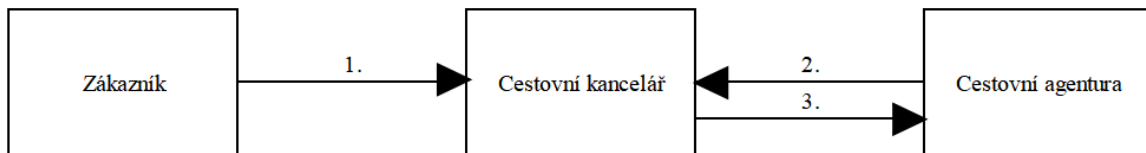
Postup zachycený na obrázku 9 ukazuje, že zákazník uzavře smlouvu o zájezdu prostřednictvím cestovní agentury. Následně poukáže na účet buď po splátkách, nebo rovnou celou částku za zájezd na bankovní účet cestovní agentury. Cestovní kancelář fakturuje cestovní agentuře celkovou cenu zájezdu. Cestovní agentura na základě přijaté faktury za zájezd poukáže na účet cestovní kanceláře celkovou částku, kterou obdržela od zákazníka na zájezd. Poté cestovní agentura vystaví cestovní kanceláři fakturu na provizi, kterou cestovní kancelář uhradí. (Svoboda, 2016) Na obrázku 10 je zobrazeno účtování jednotlivých účetních operací spojených se zprostředkováním prodeje.

Obrázek 10 Účtování zprostředkování prodeje zájezdu s následnou fakturací provize
zdroj: vlastní zpracování

Při účtování zprostředkování prodeje zájezdu s následnou fakturací provize, jak ukazuje obrázek 10 bude první účetní operací, kterou CK zaúčtuje, vystavení fakturu na celkovou cenu zájezdu. Vystavenou fakturu zaúčtuje jako zvýšení závazků vůči odběrateli na stranu MD a na stranu D na výnosový účet 602 a daň z přírážky na účet 343. Následně přijme cestovní kancelář na bankovní účet částku za zájezd. Tuto částku zaúčtuje na stranu MD účtu 221 jako zvýšení peněžních prostředků a na stranu D účtu 311 jako snížení pohledávky vůči odběratelům. Přijatou fakturu od CA na provizi pak zaúčtuje jako náklad na straně MD ve výši základu daně a daň na stranu MD účtu 343. Na stranu D účtu 321 zaúčtuje celkovou částku uvedenou na faktuře. Přijatou fakturu následně CK uhradí z bankovního účtu na straně D účtu 221 jako úbytek peněžních prostředků a na straně MD účtu 321 jako snížení závazků vůči dodavatelům.

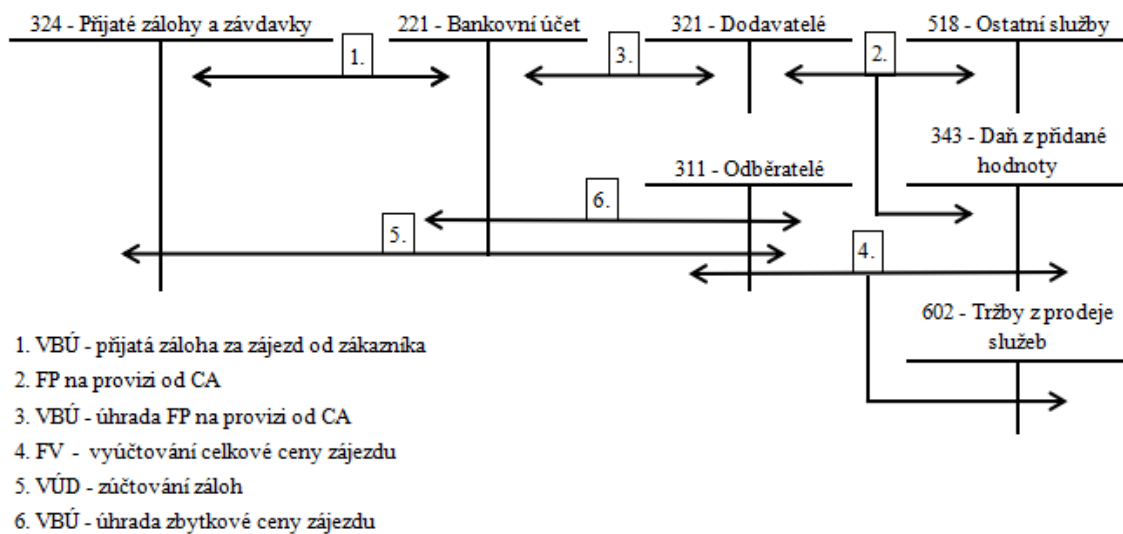
V následujícím případě vystupuje cestovní agentura pouze v roli zprostředkovatele, který zprostředkovává uzavření smluv, ale neinkasuje peníze. Zákazník peníze poukazuje přímo na účet cestovní kanceláře viz. obr. 11.

1. Úhrada celkové ceny zájezdu.
2. Vydání faktury na provizi.
3. Úhrada přijaté faktury na provizi.

Obrázek 11: Zprostředkování prodeje zájezdu bez inkasa peněžních prostředků od CA
zdroj: vlastní zpracování

Zákazník uzavře prostřednictvím cestovní agentury smlouvu o zájezdu. Poukáže zálohu a následně zbytek ceny zájezdu rovnou na bankovní účet cestovní kanceláře. Cestovní agentura vystaví cestovní kanceláři fakturu na provizi za zprostředkování prodeje a cestovní kancelář tuto fakturu následně uhradí. (Svoboda, 2016) Účtování tohoto způsobu zprostředkování prodeje je naznačeno na obrázku 12.

Obrázek 12 Účtování o zprostředkování prodeje zájezdu bez inkasa peněžních prostředků od CA
zdroj: vlastní zpracování

Na obrázku 12 je vyobrazeno schéma účtování o zprostředkování prodeje zájezdu v situaci, kdy CA působí pouze jako prostředník a neinkasuje žádné peníze od zákazníků. V tomto případě nejprve zaúčtuje CK přijatou zálohu od zákazníka na zájezd na účet 324 na stranu D a na účet 221 jako přírůstek finančních prostředků. Dále na základě vydané faktury zaúčtuje celkovou cenu zájezdu na účet 311 jako zvýšení pohledávek za odběrateli a

vypočtenou daň na účet 343 na stranu MD a cenu bez daně na výnosový účet 602. Přijatou fakturu od CA na provizi zaúčtuje jako zvýšení závazků na stranu D účtu 321. Daň plynoucí z této faktury zaúčtuje na stranu MD účtu 343 a částku bez daně do nákladů na účet 518 Ostatní služby. Fakturu od CA následně uhradí z bankovního účtu. Zaúčtuje CK tedy úbytek peněžních prostředků na bankovním účtu na straně D účtu 221 a na stranu MD účtu 321 jako snížení závazků vůči dodavatelům. Následně CK zúčtuje přijaté zálohy, kdy převede z účtu 324 ze strany MD na stranu D účtu 311 jako snížení pohledávek vůči odběratelům. Nakonec zákazník poukáže na bankovní účet zbývající částku z ceny zájezdu. Cestovní kancelář tuto operaci zaúčtuje na stranu MD účtu 221 a na stranu D účtu 311.

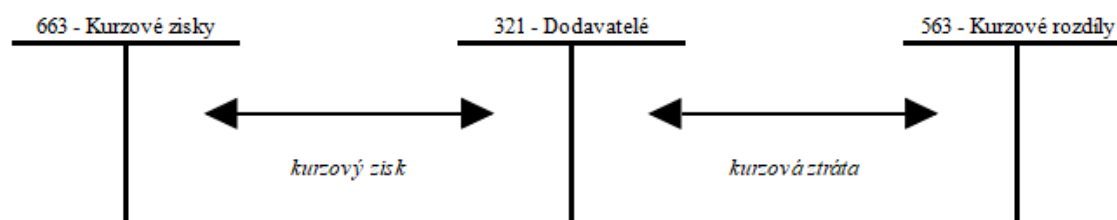
Účtování operací vyjádřených v cizí měně

Vzhledem ke skutečnosti, že Česká republika není v eurozóně, setkávají se české podniky často s kurzovými výkyvy při obchodování se zahraničními subjekty. Zákon o účetnictví účetní jednotce udává povinnost vést účetnictví v české měně. Vybrané druhy majetku a závazků účetní jednotky musí být evidovány současně jak v české, tak i v cizí měně. V důsledku převodu na českou měnu může docházet ke kurzovým rozdílům. Pravidla, jak o těchto skutečnostech účtovat jsou uvedena v účetním standardu pro podnikatele číslo 006 Kurzové rozdíly. Účetní jednotky přepočítávají k okamžiku uskutečnění účetního případu nebo ke konci rozvahového dne. Při převodu cizí měny na českou při vzniku účetního případu může účetní jednotka dle zákona o účetnictví použít:

- Denní kurz devizového trhu vyhlášený ČNB ke dni uskutečnění účetního případu. Česká národní banka vyhláší kurzy volně směnitelných měn každý všední den po druhé hodině odpolední.
- Pevný kurz, který je stanoven vnitřním předpisem účetní jednotky, ve kterém je i zároveň určený způsob stanovení tohoto kurzu, který musí vycházet z kurzu devizového trhu vyhlášeného Českou národní bankou. Ve směrnici musí být uvedeno období, po které bude pevný kurz používán. Toto období nesmí být delší než účetní období. Během období, na které je pevný kurz stanoven, může účetní jednotka změnit tento kurz na základě vnitřního předpisu. Pokud však během tohoto období dojde k devalvaci nebo revalvaci měny kurz musí být vždy změněn.
- Skutečný kurz použitelný pouze v případě nákupu nebo prodeje cizích měn za domácí měnu. (Líbal a Kout, 2017)

Pokud účetní jednotka ke konci rozvahového dne eviduje majetek či dluhy v cizí měně musí je ocenit aktuálním denním kurzem vyhlášeným ČNB. Tento kurz je zveřejněn na oficiálních webových stránkách ČNB každý pracovní den po 14:30. V případě, že se jedná o měnu, která není mezi měnami s vyhlášeným denním kurzem, užije účetní jednotka poslední uveřejněný kurz. Kurzy exotických měn jsou Českou národní bankou vyhlášovány zpravidla jednou měsíčně. Nebo podnikatel užije mezibankovního kurzu pro danou měnu k americkému dolaru nebo euru a zároveň kurz devizového trhu vyhlášený Českou národní bankou pro americký dolar nebo eura ke stejnému dni.

Cestovní kanceláře se nejčastěji setkávají s kurzovými rozdíly vzniklými na základě odlišného data vzniku závazku či pohledávky a data jejich inkasa. Ke vzniku kurzových rozdílů dochází v důsledku povinnosti přepočtu vybraných položek aktiv a pasiv nebo prodeje cizí měny v obchodních bankách. (Skálová, 2019) V případě cestovních kanceláří se nejčastěji jedná o přepočet závazků a pohledávek vyjádřených v cizí měně. Kurzové rozdíly mohou představovat kurzovou ztrátu nebo kurzový zisk. Dle §60 prováděcí vyhlášky číslo 500/2002 Sb. se kurzové zisky a ztráty zaúčtují na příslušné účty z účtové skupiny 66 finančních výnosů, a účtové skupiny 56 - Finanční náklady viz obr. 13.

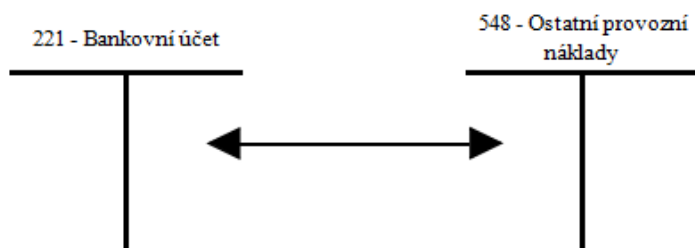
Obrázek 13: Účtování kurzového zisku a ztráty
zdroj: vlastní zpracování

Jak vyplývá z obrázku 13 v případě, že cestovní kancelář při přepočtení hodnoty závazku zjistí, že přepočtená výše je vyšší, než stávající hodnota dochází ke vzniku kurzového ztráty. Cestovní kancelář zaúčtuje kurzovou ztrátu na stranu MD nákladového účtu 563 Kurzové rozdíly a stranu D účtu dodavatelé 321. V případě, že přepočtená hodnota

závazku je nižší, než hodnota stávající jedná se o kurzový zisk, který bude zaúčtován na stranu D výnosového účtu 663 a na stranu MD účtu dodavatelé 321.

Účtování příspěvků do garančního fondu

Novela 111/2018 Sb., zákona 159/1999 Sb. přinesla cestovním kancelářím povinnost každoročně platit příspěvek do garančního fondu. Zákon nestanovuje, jak by účetní jednotka měla při účtování postupovat. Proto vzhledem k charakteru příspěvku jako nákladu spojeného s provozní činností, bude dle českého účetního standardu 019 účtován na vrbu příslušného účtu v účtové skupině 54 - Jiné provozní náklady viz obr. 14. (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2020)

Obrázek 14: Účtování příspěvku do garančního fondu
zdroj: vlastní zpracování

Na obrázku 14 je naznačeno účtování příspěvku do garančního fondu. CK zaúčtuje výši příspěvku do nákladů na účet 548 Ostatní provozní náklady na stranu MD a na stranu D účtu 221 jako úbytek finančních prostředků.

4 Účetní a daňové dopady vybraných hospodářských situací realizovaných cestovní kanceláři

V následující kapitole jsou na vybraných operacích, které CK běžně ve zdaňovacího období v praxi realizuje, zkoumány a analyzovány účetní a daňové dopady sestavování a prodeje zájezdů. Na modelových situacích je zkoumán způsob výpočtu daňové povinnosti k DPH doplněn o účetní řešení daných situací. Následně je zde provedena komparace užití zvláštního a běžného režimu a komparace jednotlivých způsobů výpočtu daňové povinnosti. Pro komplexní studii byla definována Cestovní kancelář A, na které byly zkoumány vybrané situace. Cestovní kancelář A je plátcem DPH a zabývá se tvorbou a prodejem zájezdů po celé České republice i do zahraničí. Cestovní kancelář A kromě prostor, ve kterých podniká, vlastní i horskou chatu v Jeseníkách, kterou využívá k podnikatelským účelům. V rámci rozšíření svého pole působnosti má Cestovní kancelář A uzavřenou smlouvu s několika cestovními agenturami, které zprostředkovávají prodej jejích zájezdů. Za každý prodaný zájezd cestovní agentuře náleží provize ve výši 15 % z prodejní ceny zájezdu. Svou daňovou povinnost k DPH stanovuje Cestovní kancelář A výpočtem v průběhu zdaňovacího období za jednotlivé zájezdy. Protože se cestovní kancelář zabývá prodejem a tvorbou zahraničních zájezdů, setkává se s účtováním v cizí měně, kterou dle vnitro podnikové směrnice přepočítává dle aktuálního denního kurzu vyhlášeného ČNB. Ve zdaňovacím období (květen 2019) realizovala Cestovní kancelář A následující plnění:

- Prodala 40 poznávacích zájezdů do Paříže za cenu 10.000 Kč za osobu. Sama CK prodala 30 zájezdů z čehož 5 zájezdů byla nucena vzhledem k blížícímu se datu odjezdu prodat za sníženou cenu 7.000 Kč za osobu. Zbýlých 10 zájezdů bylo prodáno prostřednictvím cestovní agentury za cenu 10.000 Kč na osobu. Náklady na zájezd činily celkově 7.700 EUR za ubytování v Paříži a 86.260 Kč za autobusovou dopravu tam a zpět poskytnutou tuzemským dopravcem.
- Dále v tomto měsíci CK uspořádala 3denní zájezd do Jeseníků pro skupinu 20 účastníků. Celkové náklady činily 15.640 Kč za ubytování poskytnuté z vlastních kapacit, 10.000 Kč za zpáteční dopravu autobusem a 6.000 Kč za polopenzi v přílehlé restauraci. Cena zájezdu pro jednu osobu činila 2.300 Kč.

- V měsíci květnu si také u CK nechal zákazník na míru sestavit zájezd do Austrálie pro dvě osoby. Celková cena zájezdu činila 100.000 Kč na osobu, která pokrývala náklady na ubytování ve výši 3.200 australských dolarů (AUD) za osobu a zpáteční letenku ve výši 1.200 EUR na osobu.
- U CK si v daném období objednala Firma Z pro své zaměstnance 4denní teambuildingový pobyt v Jizerských horách. CK nakoupila službu ubytování s polopenzí v hodnotě 25.000 Kč a zpáteční dopravu autobusem v hodnotě 10.000 Kč. Služby následně prodala jako zájezd Firmě Z za celkovou cenu 49.000 Kč, která zahrnovala ubytování v hodnotě 32.000 Kč a v hodnotě. dopravu autobusem 17.000 Kč.

Níže jsou analyzovány účetní operace spojené s danými zájezdy. Dále je u každého zájezdu zkoumáno a odůvodněno správné užití režimu výpočtu DPH a vypočítána daňová povinnost plynoucí cestovní kanceláři z jednotlivých zájezdů. Pro tuto analýzu byly vybrány pouze některé typové situace, na kterých lze sledovat odlišný způsob uplatnění daňové povinnosti dle §89 zákona 235/2006 Sb.

Zájezd do Paříže

Cestovní kancelář prodala a uskutečnila ve zdaňovacím období poznávací zájezd do Paříže. Od poskytovatele ubytování přijala fakturu v hodnotě 7.700 EUR, od tuzemského dopravce přijala fakturu na 86.260 Kč za autobusovou dopravu do Paříže a zpět. Dále od cestovní agentury přijala fakturu na provizi za prodej 10 zájezdů v celkové hodnotě 15.000 Kč. Zaúčtování jednotlivých operací spojených se zájezdem do Paříže je vyobrazeno v tabulce 2.

Tabulka 2: Účtování operací spojených se zájezdem do Paříže

	Popis účetního případu	Částka v CZK	Částka v EUR	MD	D
Eurovikend v Paříži					
1.	FP od poskytovatele ubytování (1 EUR = 25,525 Kč)	196.542,50 Kč	€7.700,00	518	321
2.	FP od tuzemského dopravce	86.260,00 Kč	-	518	321
3.	FP za provizi od CA prodej 10 zájezdů	15.000,00 Kč	-		
	základ daně	12.396,69 Kč	-	518	321
	DPH (21%)	2.603,31 Kč	-	343	
4.	VBÚ				
4a.	Zaplacena FP za ubytování (1 EUR = 26,200 Kč)	201.740,00 Kč	€7.700,00	321	221
4b.	Zaplacena FP za dopravu	86.260,00 Kč	-		
4c.	Zaplacena FP za provizi od CA	15.000,00 Kč	-		
4d.	Přijaté zálohy od zákazníků na zájezd do Paříže	140.000,00 Kč	-	221	324
5.	Kurzový rozdíl	5.197,50 Kč	-	563	321
6.	VBÚ - 5 zájezdů prodáno za last minute cenu	35.000,00 Kč		221	311
7.	Vyúčtování zájezdu	385.000,00 Kč			
	Výnosy ze zájezdu	367.991,75 Kč	-	311	602
	DPH z přírážky (21%)	17.008,25 Kč	-		343
8.	Zúčtování přijatých záloh	140.000,00 Kč	-	324	311
9.	VBÚ - Doplátky od klientů za zájezd do Paříže	210.000,00 Kč	-	221	311

zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 2 zobrazuje zaúčtování jednotlivých účetních operací spojených se zájezdem do Paříže v účetním deníku. Přijaté faktury související se zájezdem jsou zaúčtovány bez DPH, protože jsou součástí cestovní služby a daň z nich bude odvedena až z celkové ceny zájezdu, přesněji z přírážky. 10 zájezdů bylo prodáno cestovní agenturou, která CK zaslala fakturu na provizi za prodané zájezdy. Na základě smlouvy o zprostředkování mezi CK a CA, náleží CA provize ve výši 15 % z prodejní ceny zájezdu. Celková hodnota faktury činí $(10.000 \times 0,15) \times 10 = 15.000$ Kč. CK zaúčtuje přijatou fakturu na stranu D na účet 321 jako zvýšení závazků vůči dodavateli a na stranu MD základ daně na nákladový účet 518 - Ostatní služby. Daň z provize ve výši 21 % na účet 343 jako daň na vstupu na stranu MD a na straně D na účet 321. Protože CK nakoupila službu ubytování od francouzského hotelu, který fakturuje v cizí měně musí CK částku v eurech přepočítat dle aktuálního kurzu vyhlášeného ČNB. V účetní operaci 4a CK v důsledku přepočtu eur vznikl kurzová ztráta. CK kurzovou ztrátu zaúčtovala na straně MD na nákladový účet 563 Kurzové ztráty a na účet 321 na stranu D. Z přijatých záloh od klientů na cestovní službu/zájezd nemusí být odvedena daň, protože nedochází k uskutečnění plnění, ke kterému dochází až realizací zájezdu. V důsledku blížícího se data uskutečnění zájezdu a jeho neobsazenosti snížila CK prodejní cenu a prodala posledních 5 zájezdů za cenu nižší než náklady. Tento krok se projevil nejen ve snížení výnosů ze zájezdu, ale také ve výši daňové povinnosti. V

souvislosti s uskutečněním zájezdu je cestovní kancelář povinna přiznat daň ve výši 17.008,25 Kč. Daň zaúčtuje na stranu D účtu 343 jako daň na výstupu. Protože se jedná o zvláštní režim, vypočte CK DPH z přírážky. Musí však vzhledem k okolnostem vypočíst zvlášť daňovou povinnost z prodeje zájezdů za sníženou cenu a zájezdů prodaných za běžnou cenu. Výpočet daňové povinnosti k zájezdu do Paříže je vyobrazen v tabulce 3.

Tabulka 3: Výpočet daňové povinnosti zájezdu do Paříže

výnosy ze zájezdu za sníženou cenu	7.000,00 Kč
náklady na zájezd	7.200,00 Kč
přirážka	-200,00 Kč
daňová povinnost	0
výnosy ze zájezdu za běžnou cenu	10.000,00 Kč
náklady na zájezd	7.200,00 Kč
přirážka	2.800,00 Kč
daňová povinnost	$2.800 - (2.800/1,21) = 485,95 \times 35 = 17.008,25$ Kč
celková daňová povinnost	$0 + 17.008,25 = 17.008,25$ Kč

zdroj: vlastní zpracování

K výpočtu své daňové povinnosti nejprve cestovní kancelář vypočte základ daně, který tvoří v případě cestovních služeb přírážka cestovní kanceláře, kterou zjistí CK jako rozdíl mezi výnosy ze zájezdu, tedy z prodejní ceny a skutečně vynaloženými náklady na osobu, které tvoří součet ceny ubytování ve výši 5.043,5 Kč a 2.156,5 Kč za dopravu. V případě zájezdu prodaného za sníženou cenu 7.000 Kč je přírážka záporná a dle §89 odst. 3 zákona 235/2004 Sb., bude daň nulová. U zájezdu prodaného za prodejní cenu 10.000 činí přírážka 2.800 Kč a po odečtení podílu přírážky a koeficientu 1,21 dostane CK daň na jeden zájezd ve výši 485,95 Kč, kterou vynásobí počtem prodaných zájezdů za prodejní cenu 10.000 Kč. Celková daňová povinnost za celý zájezd činí 17.008, 25 Kč. Na tomto příkladu byl demonstrován klasický případ, kdy je plátce/cestovní kancelář povinna uplatnit zvláštní režim cestovní služby.

Zájezd do Jeseníků

Pro skupinu 20 osob připravila cestovní kancelář zájezd do Jeseníků. Cena za osobu činila 2.300 Kč. Ubytování účastníkům poskytla z vlastních kapacit a cenu stanovila jako cenu obvyklou dle zákona 121/1997 Sb. o oceňování majetku. Cenu za ubytování vyčíslila CK na 15.640 Kč. Následně od dopravce přijala fakturu na 10.000 Kč a od restaurace poskytující stravování fakturu na částku 6.000 Kč. Protože ubytování je v tomto příkladě službou poskytnutou z vlastních kapacit nemůže být ubytování zahrnuto do cestovní služby. CK tak musí v případě ubytování užít k výpočtu daňové povinnosti běžný režim dle §89 odst. 11 ZDPH. Protože služba ubytování je službou poskytnutou z vlastních kapacit musí CK u přijatých záloh na zájezd oddělit tu část zálohy, která se vztahuje k ubytování a odvést z ní daň v okamžiku přijetí. Podrobné účtování je zobrazeno v tabulce 4.

Tabulka 4: Účtování operací spojených se zájezdem do Jeseníků

	Popis účetního případu	Částka v CZK	MD	D
3 denní zájezd do Jeseníků				
1.	FP od dopravce	10.000,00 Kč	518	321
2.	FP za stravování	6.000,00 Kč	518	321
3.	VBÚ			
3a.	Zaplacena FP za dopravu	10.000,00 Kč	321	221
3b.	Zaplacena FP za stravování	6.000,00 Kč	321	221
3c.	přijaté zálohy od klientů	23.000,00 Kč	-	-
	cestovní služba	15.180,00 Kč	221	324
	ubytování (34% z ceny zájezdu)	7.820,00 Kč		324
4.	Zúčtování DPH (15%) ze zálohy na ubytování	1.020,00 Kč	324	343
5.	FV za ubytování	15.640,00 Kč	-	-
	základ daně	13.600,00 Kč	311	602
	DPH (15 %)	2.040,00 Kč		343
	zúčtování zálohy bez DPH	6.800,00 Kč	324	311
	zúčtování DPH	1.020,00 Kč	343	311
6.	Zúčtování přijatých záloh za cestovní služby	15.180,00 Kč	324	311
7.	VBÚ - Doplatky od klientů	23.000,00 Kč	-	-
	cestovní služby	15.180,00 Kč	221	311
	ubytování	7.820,00 Kč		311
8.	Vyúčtování ceny zájezdu	30.360,00 Kč	-	-
	Výnosy ze zájezdu (20 zájezdů)	27.867,80 Kč	311	602
	DPH z přírůžky (21%)	2.492,20 Kč		343

zdroj: vlastní zpracování

Na základě výpisu z bankovního účtu přijala CK od zákazníků zálohy na zájezd do Jeseníků. Protože službu ubytování CK poskytla ve vlastním ubytovacím zařízení nemůže být tato služba součástí cestovní služby a ze zálohy přijaté na zájezd musí být odvedena daň z poměru částky, která je za službu z ubytování. Musí tedy být vypočítán podíl služby ubytování na zájezdu. Cena ubytování 782 Kč na osobu se vydělí celkovou cenou zájezdu 2.300 Kč a vynásobí 100. Výsledných 34 % je podíl ubytovací služby na celkové ceně zájezdu. V účetní operaci číslo 3c bylo spočítáno 34 % z přijaté zálohy na zájezd, které jsou za službu ubytování. Jedná se o částku s daní. Daň bude počítána shora. Výslednou daň 1.020 Kč CK ve 4. zaúčtuje na straně MD na účet 324 sníží tedy přijatou zálohu za ubytování o výši DPH a na straně MD na účet 343 jako daň na výstupu. Následně CK vystaví celkovou fakturu za ubytování a dojde ke zúčtování zálohy přijaté a DPH ze zálohy, které CK "odúčtuje" z účtu 343 na straně D na vstupu a na straně MD jako snížení závazku vůči odběratelům na účtu 311. Při fakturování celkové ceny zájezdu zahrne CK do výpočtu daňové povinnosti náklady a výnosy pouze za služby dopravy a stravování. Podrobnější postup výpočtu daňové povinnosti u zájezdu do Jeseníků je uveden v tabulce 5.

Tabulka 5: Výpočet daňové povinnosti u zájezdu do Jeseníku

ubytování	15.640 Kč
daňová povinnost	$15.640 - (15.640/1,15) = 2.040$ Kč
výnosy ze zájezdu	$2.300 - 782 = 1.518$ Kč
náklady na zájezd	800 Kč
přirážka	718 Kč
daňová povinnost	$718 - (718/1,21) = 124,61$ Kč $\times 20 = 2.492,2$ Kč
celková daňová povinnost	$2.492,2 + 2040 = 4.532,2$ Kč

zdroj: vlastní zpracování

V tomto případě cestovní kancelář zvlášť vypočte daňovou povinnost ke službě ubytování a službám zahrnutým v cestovní službě. Daňovou povinnost plynoucí z cestovní služby vypočte cestovní kancelář rozdílem výnosů z cestovní služby a nákladů na cestovní službu. V případě výnosů musí nejprve odečíst od prodejní ceny zájezdu cenu ubytování, která není součástí cestovní služby a je zdaněna samostatně. Výslednou částku 1.518 Kč odečte od nákladů za dopravu a stravování ve výši 800 Kč na osobu a získá tak výši přirážky, ze které vypočte výslednou daň ve výši 2.492,2 Kč za 20 prodaných zájezdů. Celková daňová povinnost z tohoto zájezdu činí 4.535,2 Kč. V praxi se může stát, že cestovním kancelářím

případá tento způsob administrativně náročný, a tak ve většině případů zahrnou ubytování do cestovní služby, což není správné.

Zájezd do Austrálie

Na přání zákazníka sestavila cestovní kancelář zájezd pro dvě osoby do Austrálie. Zajistila zákazníkovi ubytování v hotelu v Sydney za 6.400 Australských dolarů (AUD) a zpáteční letenky v hodnotě 2.300 EUR. Účtování jednotlivých operací spojených se zájezdem je provedeno v tabulce 6.

Tabulka 6: Účtování operací spojených se zájezdem do Austrálie

	Popis účetního případu	Částka v CZK	Částka v cizí měně	MD	D
Letecký zájezd do Austrálie					
1.	FP od poskytovatele ubytování; 1 AUD = 15,021	96.134,40	6400 AUD	518	321
2.	FP nákup zpátečních letenek; 1 EUR = 25,505 Kč	56.111,00	2200 EUR	518	321
3.	VBÚ				
3a.	Zaplacena FP za ubytování 1 AUD = 14,825 Kč	94.880,00	6400 AUD	321	221
3b.	Zaplacena FP za dopravu 1 EUR = 26,200	57.640,00	2200 EUR	321	221
4.	Kurzový rozdíl 3a	1.254,40	-	321	663
5.	Kurzový rozdíl 3b	1.529,00	-	563	321
6.	Vyúčtování celkové ceny zájezdu				
	Výnosy ze zájezdu	200.000,00	-	311	602
	Samovyměření	8.287,98	-	349	343
	Nárok na odpočet DPH (21%)	8.287,98	-	343	349
7.	Přijatá platba za zájezd	200.000,00	-	221	311

zdroj: vlastní zpracování

Protože CK nakupuje od zahraničních dodavatelů služeb dochází zde stejně jako v příkladě se zájezdem do Paříže ke vzniku kurzové ztrátě u faktury za ubytování. U faktury za dopravu v EUR však dochází ke kurzovému zisku, kterou CK zaúčtuje v případě 4. na vrub účtu 321 a ve prospěch účtu 663 - Kurzové zisky. Protože dle §89 odst. 7 cestovní služba obsahující služby nakoupené a poskytnuty ve třetí zemi je osvobozena od daně s nárokem na odpočet, vypočte cestovní kancelář daňovou povinnost pouze za účelem zjištění výše daně, kterou si může nárokovat po finančním úřadu. Vydanou fakturu za zájezd zaúčtuje CK bez daně na účet 311 jako zvýšení pohledávky vůči odběratelům na stranu MD a na stranu D výnosového účtu 602. Vypočítanou daň CK zaúčtuje na stranu MD účtu 349 Vyrovnávací účet pro DPH a na stranu D účtu 349 jako daň na výstupu. Následně zaúčtuje CK nárok na odpočet této daně zaúčtováním na stranu MD účtu 343 a na stranu S účtu 349.

Podrobný výpočet osvobozené daně s nárokem na odpočet je vyobrazen v tabulce 7.

Tabulka 7: Výpočet daně osvobozené s nárokem na odpočet

výnosy ze zájezdu	100.000,00 Kč
náklady na zájezd	76.122,70 Kč
přirážka	23.877,30 Kč
osvobozená daň s nárokem na odpočet	$23.877,30 - (23.877,30/1,21) = 4.143,99 \times 2 = 8.287,98$ Kč

zdroj: vlastní zpracování

V tabulce 7 je zobrazen výpočet daně, která je osvobozená s nárokem na odpočet. CK od výnosů ze zájezdu na 1 osobu odečetla náklady na zájezd za jednu osobu z čehož získala základ daně, přirážku ve výši 23.877,30 Kč. Z této přirážky vypočetla daň, kterou vynásobila počtem prodaných zájezdů a získala tak celkovou výši osvobozené daně 8.287,98 Kč. V tomto případě byl uplatněn nárok na vrácení daně dle §89 odst. 7 ZDPH.

Teambuildingový zájezd do Jizerských hor

Firma Z si u cestovní kanceláře objednala teambuildingový zájezd do Jizerských hor. Tento zájezd firma využije pro zlepšení vztahů na pracovišti a ke školení zaměstnanců o efektivní komunikaci na pracovišti. CK pro Firmu Z zajistila ubytování v hodnotě 25.000 Kč a autobusovou dopravu v hodnotě 10.000 Kč. Tyto služby poté Firmě Z fakturuje v celkové hodnotě 49.000 Kč, která je tvořena částkou za ubytování ve výši 32.000 Kč a částkou za dopravu ve výši 17.000 Kč. Protože se jedná o situaci, kdy jednotlivé služby tvoří cestovní službu, ale jsou poskytnuty osobě, která není jejich konečným spotřebitelem a využívá těchto služeb ke své ekonomické činnosti a je také splněna podmínka poskytnutí všech služeb v tuzemsku. V případě tohoto zájezdu se jedná o aplikaci odst. 14 §89 ZDPH. Cestovní kancelář se může rozhodnout, zda aplikuje režim běžný nebo zvláštní. Pro názornost byl zvolen režim běžný. Účtování jednotlivých operací spojených s teambuildingovým zájezdem do Jizerských hor je vyobrazeno v tabulce 8.

Tabulka 8: Účtování operací spojených se teambuildingovým zájezdem

	Popis účetního případu	Částka v CZK	MD	D
Teambuildingový zájezd				
1.	FP za ubytování	25.000,00 Kč	-	-
	základ daně	20.662,00 Kč	518	321
	DPH (15 %)	4.338,84 Kč	343	
2.	FP od dopravce	10.000,00 Kč	-	-
	základ daně	8.264,46 Kč	518	321
	DPH (21%)	1.735,54 Kč	343	
3.	FV za zájezd	49.000,00 Kč	-	-
	ubytování	32.000,00 Kč	-	-
	základ daně	27.827,09 Kč	311	602
	DPH (15%)	4.173,91 Kč		343
	doprava	17.000,00 Kč	-	-
	základ daně	14.049,59 Kč	311	602
	DPH (21%)	2.950,41 Kč		343
4.	VBÚ		-	-
4a.	zaplacená FP za dopravu	10.000,00 Kč	321	221
4b.	zaplacená FP za ubytování	25.000,00 Kč		
4c.	zaplacená FV za zájezd	49.000,00 Kč	221	311

zdroj: vlastní zpracování

Jednotlivé nakoupené služby budou zdaněny příslušnými sazbami a plátce, tedy CK u jednotlivých služeb v případě 1 a 2 uplatní daň na vstupu, kterou zaúčtuje na stranu MD účtu 343 a na stranu D účtu 321 jako zvýšení závazků vůči dodavatelům. Základ daně zaúčtuje na straně MD na nákladový účet 518 a na straně D na účet 321. CK fakturuje Firmě Z jednotlivé služby, ze kterých může firma uplatnit daň na vstupu. Výpočet daňové povinnosti cestovní kanceláře za zájezd do Jizerských hor je zobrazen v tabulce 9.

Tabulka 9: Výpočet daně daňové povinnosti při užití běžného režimu.

ubytování	32.000 Kč
daň na výstupu	$32.000 - (32.000/1,15) = 4.173,91$ Kč
doprava	17.000 Kč
daň na výstupu	$17.000 - (17.000 /1,21) = 2.950,41$ Kč
celková daňová povinnost	$4.173,91 + 2.950,41 = 7.124,32$ Kč

zdroj: vlastní zpracování

Služba ubytování je součástí služeb vyjmenovaných v příloze zákona 235/2004 Sb. A vztahuje se na ni první snížená sazba. V případě dopravy se jedná o nepravidelnou přepravu osob, na kterou se dle zákona 235/2004 Sb. nevztahuje snížená sazba 15 % jako na dopravu pravidelnou a bude tak užita sazba základní 21 %. Jedná se o ceny včetně daně, a proto bude daň počítána shora. U služby ubytování je základem daně částka 32.000 Kč, od které se odečte výsledek podílu základu daně a koeficientu 1,15 a CK tak zjistí daň ve výši 4.173,91 Kč. U služby dopravy tvoří základ daně částka 17.000 Kč, postup výpočtu bude stejný jako u služby ubytování s výjimkou koeficientu, který v tomto případě bude 1,21. Výsledná daň z dopravy činí 2.950,41 Kč. Celková daňová povinnost CK z tohoto zájezdu je ve výši 7.124,32 Kč. Cestovní kancelář ve skutečnosti odvede daň ve výši 1.049,94 Kč, protože ze služby ubytování a dopravy uplatnila při jejich nákupu daň na vstupu ve výši 6.074,38 Kč.

Protože se CK v této situaci může rozhodnout jaký režim uplatní, zda běžný nebo zvláštní, je v následující tabulce 10 vypočtena daňová povinnost CK při užití zvláštního režimu v této situaci.

Tabulka 10: Výpočet daně daňové povinnosti při užití zvláštního režimu

výnosy ze zájezdu	49.000 Kč
náklady na zájezd	35.000 Kč
přirážka	14.000 Kč
daňová povinnost	$14.000 - (14.000/1,21) = 2.429,75 \text{ Kč}$

zdroj: vlastní zpracování

Při užití zvláštního režimu CK odečte od výnosů ve výši prodejní ceny zájezdu 49.000 Kč náklady ve výši 35.000 Kč. Protože uplatňuje režim zvláštní nemůže uplatnit daň na vstupu a náklady jsou tak vyšší než u režimu běžného. Výsledná přirážka 14.000 tvoří základ daně. Ze základu daně uplatní 21% sazbu daně a získá výslednou daňovou povinnost ve výši 2.429,75 Kč. V tomto konkrétním případě, užití běžného režimu je pro CK výhodnější z důvodu nižší daňové povinnosti o 1.379,81 Kč a také z důvodu vyšších čistých příjmů. Užití běžného režimu je výhodnější i pro firmu nakupující zájezd, která si v tomto případě může uplatnit daň na vstupu, což v případě zvláštního režimu nelze. Nevýhoda běžného režimu může být v administrativní náročnosti účtování a výpočtu daňové povinnosti. Užití

běžného režimu nemusí být pro CK vždy výhodné. Vše se odvíjí od sazeb DPH za jednotlivé služby. Pokud jsou sazby nižší než sazba DPH z přírážky, vyplatí se CK užití běžného režimu. Důležité je v této situaci ujednání ve smlouvě, především pak pro CK, která musí nést důkazní břemeno v případě sporů s finančním úřadem. Ve smlouvě by mělo být jasně uvedeno, že firma užije službu ke své ekonomické činnosti.

Komparace způsobů výpočtu daňové povinnosti k DPH v případě zvláštního režimu

V následující části práce je provedena komparace dvou možností výpočtu daňové povinnosti ve zvláštním režimu DPH pro cestovní službu. Cestovní kancelář má možnost si vybrat vypočítat svou daňovou povinnost za celé zdaňovací období nebo za jednotlivá plnění v průběhu zdaňovacího období. Jedná se o možnost výpočtu daňové povinnosti za celé zdaňovací období nebo za jednotlivé zájezdy v průběhu zdaňovacího období. Pro komparaci byla vybrána již výše analyzovaná situace poznávacího zájezdu do Paříže. Předpokladem tohoto modelu je, že za dané daňové období realizovala CK pouze zájezd do Paříže. Výpočet daňové povinnosti jednotlivými metodami je proveden v tabulkách 11 a 12.

Tabulka 11: Výpočet daňové povinnosti v průběhu daňového období

výnosy ze zájezdů	10.000 Kč (běžná cena) 7.000 Kč (snižená cena)
náklady na zájezd	7.200,00 Kč
přírážka na zákazníka	2.800,00 Kč -200,00 Kč
daň na výstupu	$2800 - (2800/1,21) = 485,95 \text{ Kč} \times 35 = 17.008,25 \text{ Kč}$ $0 \times 10 = 0 \text{ Kč} \times 5 = 0 \text{ Kč}$
daňová povinnost	$17.008,25 + 0 = 17.008,25 \text{ Kč}$

zdroj: vlastní zpracování

V tabulce 11 je vypočtena daňová povinnost za zájezd do Paříže v průběhu daňového období. CK v případě prodeje zájezdu za sníženou a obvyklou cenu musí výpočet rozdělit. Jak vyplývá z tabulky 11 celková daňová povinnost za zájezd do Paříže prodáváný za běžnou cenu činí 17.008,25 Kč. U zájezdu prodáváného za sníženou cenu činí daňová povinnost 0 Kč vzhledem k záporné přírážce. Celkově musí CK za zájezd do Paříže odvést

finančnímu úřadu částku 17.008,25 Kč. Pokud by CK uplatňovala výpočet za celé zdaňovací období vypočítala by svou povinnost následovně jak je uvedeno v tabulce 12.

Tabulka 12: Výpočet daňové povinnosti za celé daňové období

Výnosy ze zájezdů	385.000,00 Kč
Náklady na zájezdy	288.000,00 Kč
přirážka	97.000,00 Kč
daňová povinnost	$97.000 - (97.000/1,21) = 16.834,71$ Kč

zdroj: vlastní zpracování

U výpočtu za celé zdaňovací období nemusí cestovní kancelář odděleně počítat daň z jednotlivých cenových verzí zájezdu. Jednoduše sečte veškeré výnosy ze zájezdů za zdaňovací období, od kterých odečte veškeré vynaložené náklady související se zájezdy za dané období. Výsledkem rozdílu získá výši přirážky, ze které následně odečte podíl přirážky a koeficientu 1,21 a získá svou daňovou povinnost ve výši 16.834,71 Kč.

Z výše uvedeného vyplývá, že pokud by cestovní kancelář zvolila výpočet daňové povinnosti za celé zdaňovací období, byla by její daňová povinnost nižší o 183 Kč. V tomto případě se nejedná o tak zásadní rozdíl, ale je to určitý prvek k optimalizaci daňové povinnosti. Prodej zájezdů za sníženou cenu může přilákat větší množství zákazníků, avšak pokud snížení ceny vede až k negenerování zisku případně ke ztrátě, není to pro cestovní kancelář z dlouhodobého hlediska výhodné. Proto CK tyto kroky podstupuje až v krajní situaci při obsazování posledních míst zájezdu. V tomto případě by tedy bylo pro CK výhodnější vypočítat svou daňovou povinnost za celé účetní období. Výhodou tohoto výpočtu může také pro cestovní kancelář být menší náročnost spojená s výpočtem. CK se nemusí zabývat výpočtem za každý zájezd a jednoduše provede výpočet daňové povinnosti za všechny zájezdy uskutečněné v tomto období na konci každého zdaňovacího období.

Z modelové studie je zřejmé že, problematika výpočtu daňové povinnosti u služeb cestovního ruchu může být v některých situacích značně komplikovaná, proto se v praxi lze setkat s případy, kdy cestovní kanceláře neuplatňují správně zvláštní režim pro cestovní službu například při rozhodování o tom, co může a nesmí být do cestovní služby zahrnuto. Rozhodování je dvojitý, zda užití běžného nebo zvláštního režimu. V případě zvláštního

režimu se CK rozhoduje mezi uplatňováním daňové povinnosti v průběhu zdaňovacího období nebo za celé zdaňovací období. Vždy je zapotřebí zvážit všechny možné varianty a eliminovat případné chyby a z toho plynoucí sankce ze strany finančních úřadů v situaci, kdy se subjekt nesprávně rozhodne o užití určitého režimu.

Závěr

Cílem bakalářské práce byla deskripce legislativní úpravy podnikání v oblasti cestovního ruchu, analýza daňové problematiky ovlivňující cestovní kanceláře a zkoumání vybraných účetních operací souvisejících s provozem cestovní kanceláře. Výzkum byl zaměřen na problematiku daně z přidané hodnoty v segmentu cestovního ruchu v případě cestovních kanceláří. Byla zkoumána specifika využití různých režimů i způsoby uplatnění této daně z hlediska zdaňovacího období. Provedena byla také komparace jednotlivých způsobů výpočtu této daňové povinnosti. K dosažení cíle bakalářské práce bylo nezbytně nutné získat relevantní informace pro vlastní zkoumání rozsáhlou rešerší odborných zdrojů.

První kapitola byla věnována vývoji cestovního ruchu se zaměřením na historii cestovních kanceláří ve světě a na území České republiky. Kapitola se dále zabývala rešerší legislativní úpravy podnikání cestovních kanceláří, která je velmi rozsáhlá, a proto byla věnována pozornost pouze některým zákonům, které mají přímý vliv na podnikání a souvisí s problematikou zkoumanou v této bakalářské práci. V druhé kapitole byla analyzována daňová problematika v oblasti cestovního ruchu se zaměřením na legislativu daně z přidané hodnoty, a s tím související uplatňování zvláštního režimu daně z přidané hodnoty u cestovní služby. Ve třetí kapitole byly zkoumány specifické účetní operace, se kterými se cestovní kanceláře setkávají častěji než jiné podnikatelské subjekty. Jedná se o účtování zprostředkování prodeje zájezdu, kdy si cestovní kancelář na základě smlouvy s cestovní agenturou musí stanovit způsob a podmínky vyplácení provize. V práci byly zkoumány tři způsoby účtování o procesu zprostředkování prodeje zájezdu, které mohou cestovní kanceláře aplikovat. Jednalo se o způsob spočívající ve zprostředkování prodeje zájezdu se zpětnou fakturací provize, zprostředkování prodeje zájezdu s následnou fakturací provize a zprostředkování prodeje zájezdu bez inkasa peněz od cestovní agentury. Cestovní kanceláře velmi často organizují zájezdy do zahraničí, kde nakupují služby od zahraničních dodavatelů. Tyto služby jsou zahraničními podnikateli fakturovány v cizí měně a cestovní kanceláře se tak potýkají s účtováním kurzových rozdílů. Nově se cestovní kanceláře setkávají s placením příspěvku do garančního fondu, jehož účtování je naznačeno v závěru kapitoly. V rámci modelové studie byla provedena analýza výpočtu daňové povinnosti k dani z přidané hodnoty na vzorových situacích, se kterými se běžně cestovní kanceláře setkávají. Byl analyzován výpočet daňové povinnosti, doplněný

navrhovanými způsoby účtování jednotlivých operací souvisejících se zájezdy, za které byla daňová povinnost kalkulována. Jednalo se o čtyři zájezdy, na které byl aplikován příslušný režim výpočtu daňové povinnosti k dani z přidané hodnoty. V případě prvního zájezdu do Paříže se jednalo o ukázkovou aplikaci zvláštního režimu. V rámci přípravy zájezdu do Paříže se cestovní kancelář setkala i s účtováním o kurzových rozdílech a účtování provize cestovní agentuře za prodej zájezdů. Součástí zájezdu do Jeseníků byla služba poskytnutá z vlastních kapacit. Bylo tedy důležité rozdělit cenu zájezdu připadající na služby nakoupené a služby poskytnuté z vlastních kapacit, aby mohla být správně odvedena daň z přidané hodnoty. U třetího zájezdu do Austrálie se v případě daňové povinnosti jednalo o plnění osvobozené od daně z přidané hodnoty s nárokem na odpočet. Na teambuildingovém zájezdu do Jizerských hor byla demonstrována situace, kdy se cestovní kancelář může rozhodnout, zda uplatní zvláštní nebo běžný režim. Následně byla provedena komparace výhodnosti užití zvláštního režimu nebo režimu běžného. Výsledkem bylo zjištění, že v konkrétní uvedené situaci by bylo pro cestovní kancelář výhodnější zvolit režim běžný. V závěru případové studie byla provedena komparace způsobů výpočtu daňové povinnosti ve zvláštním režimu, tedy výpočtem za zdaňovací období nebo za jednotlivé zájezdy v průběhu zdaňovacího období v rámci jedné modelové situace. Důležitým předpokladem pro porovnání jednotlivých způsobů výpočtu daňové povinnosti ve zvláštním režimu daně z přidané hodnoty byl prodej části zájezdů za sníženou cenu. Komparací bylo zjištěno, že pokud cestovní kancelář prodává kromě zájezdů za běžnou cenu i zájezdy za cenu sníženou, je pro ni výhodnější, z hlediska daňové úspory, užití výpočtu za celé zdaňovací období.

Účetní a daňové aspekty tvorby zájezdů jsou velmi specifické a mnohdy obtížné k porozumění. Především daňovým aspektům tvorby zájezdu je důležité věnovat patřičnou pozornost. Problematika je velice komplikovaná a špatná aplikace zákonů může mít za následek nejen problémy s finančními úřady, ale také může vést ke ztrátě důvěry zákazníků a ohrožit hospodaření cestovní kanceláře.

Seznam použité literatury

Citace

COLLINGS, Steve. 2013. *Frequently asked questions in IFRS*. New Jersey: John Wiley. ISBN 978-111-9998-976.

ČEDOK. 2019. *Historie*. [online]. [cit. 2019-11-11]. Dostupné z: <https://www.cedok.cz/cedok/historie/>

ČSÚ. 2020. *Satelitní účet cestovního ruchu*. [online]. [cit. 2020-11-11]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/satelitni-ucet-cestovniho-ruchu>

DILEEP, M. R. 2019. *Tourism, transport and travel management*. New York, NY: Routledge. ISBN 978-1-138-55738-3.

GOELDNER, Charles R. a J. R. Brent RITCHIE. 2012. *Tourism: principles, practices, philosophies*. 12th ed. Hoboken, NJ: Wiley. ISBN 978-1-118-07177-9.

JAKUBÍKOVÁ, Dagmar. 2012. *Marketing v cestovním ruchu: Jak uspět v domácí i světové konkurenci*. 2. vyd. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-8146-4.

JOSKOVÁ, Lucie, Markéta PRAVDOVÁ a Eva DVOŘÁKOVÁ. 2018. *Nová společnost s ručením omezeným: právo, účetnictví, daně*. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-271-0872-5.

KOUT, Petr a Tomáš LÍBAL. 2017. *Komplikované účetní případy a jejich daňové dopady*. Praha: VOX. ISBN 978-80-87480-55-7.

MAAYTOVÁ, Alena, František OCHRANA a Jan PAVEL. 2015. *Veřejné finance v teorii a praxi*. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-5561-8.

MÁČE, Miroslav. 2013. *Účetnictví a finanční řízení*. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-4574-9.

MARKOVÁ, Hana. 2020. *Daňové zákony 2020: úplná znění platná k 1. 1. : včetně daňového balíčku*. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-271-1333-0.

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. 2019. *Garanční fond cestovních kanceláří*. [online]. [cit. 2019-11-12]. Dostupné z: <https://www.mmr.cz/cs/ministerstvo/cestovni-ruch/novela-2018/garancni-fond-cestovnich-kancelari>

Ministerstvo pro místní rozvoj. 2020. *Co je považováno za spojené cestovní služby (SCS)?*. [online]. [cit. 2020-01-12]. Dostupné z: [https://www.mmr.cz/cs/caste-dotazy/cestovni-ruch/co-je-povazovano-za-spojene-cestovni-sluzby-\(scs\)](https://www.mmr.cz/cs/caste-dotazy/cestovni-ruch/co-je-povazovano-za-spojene-cestovni-sluzby-(scs))

Ministerstvo pro místní rozvoj. 2020. *Seznam cestovních kanceláří*. [online]. [cit. 2020-01-12]. Dostupné z: <https://mmr.cz/getattachment/e4e600e9-7223-4247-9231-ce48637719a8/Seznam-cestovnich-kancelari-k-05-04-2020.pdf.aspx?lang=cs-CZ&ext=.pdf>

NERUDOVÁ, Danuše. 2014. *Harmonizace daňových systémů zemí Evropské unie*. 4. vyd. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7478-626-6.

NEWSTEX. 2018. *Principles-based Accounting vs. Rules-based Accounting*. [online]. [cit. 2020-01-30]. Dostupné z: <https://search.proquest.com/docview/2251409007/citation/B365CF094B324E16PQ/1?accountid=17116>

NEWSTEX. 2020. *When and Why Were GAAP First Established?*. [online]. [cit. 2020-01-30]. Dostupné z: <https://search.proquest.com/docview/2344096907/FC260AF22F1D4903PQ/16?accountid=17116>

OTAVOVÁ, Milena, Patrik SVOBODA a Veronika DVOŘÁKOVÁ. 2017. *Daně a účetnictví v cestovním ruchu*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7552-464-5.

PALATKOVÁ, Monika a KAŠŤÁK, Ondřej. 2013. *Management cestovních kanceláří a agentur*. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-3751-5.

PALATKOVÁ, Monika and Jitka ZICHOVÁ. 2014. *Ekonomika turismu: Turismus České republiky*. 2. vyd. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-3748-5.

PALATKOVÁ, Monika. 2014. *Mezinárodní turismus*. 2. vyd. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-4862-7.

SKÁLOVÁ, Jana. 2019. *Podvojný účetnictví 2019*. 25. vyd. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-271-2249-3.

Státní fond rozvoje bydlení. *Garanční fond*. [online]. [cit. 2019-11-12]. Dostupné z: <http://www.sfrb.cz/garancni-fond/>

ŠTEMBERK, Jan. 2012. *Kapitoly z dějin cestovního ruchu*. Pelhřimov: Nová tiskárna Pelhřimov ve spolupráci s Katedrou společenských věd Vysoké školy obchodní v Praze. ISBN 978-80-7415-065-4.

UNWTO. 2020. *World tourism barometer N°18 January 2020*. [online]. [cit. 2020-01-30]. Dostupné z: <https://www.unwto.org/world-tourism-barometer-n18-january-2020>

UNWTO. *Glossary of Tourism terms*. [cit. 2020-01-30]. [online]. Dostupné z: <https://www.unwto.org/glossary-tourism-terms>

Bibliografie:

COUNCIL DIRECTIVE 90/314/EEC on package travel, package holidays and package tours. [online]. [cit. 2020-01-30]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:31990L0314&from=EN>

DIRECTIVE (EU) 2015/2302 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL on package travel and linked travel arrangements. [online]. [cit. 2020-01-30]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32015L2302&from=EN>

DIRECTIVE 2006/123/EC OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL on services in the internal market. [online]. [cit. 2020-01-30]. Dostupné z:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32006L0123&from=EN>

DIRECTIVE 2011/83/EU OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL on consumer rights. [online]. [cit. 2020-01-30]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32011L0083&from=EN>

GALOČÍK, Svatopluk a Oto PAIKERT, 2019. *DPH 2019: výklad s příklady*. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-271-2244-8.

Prováděcí vyhláška číslo 500/2002 Sb. [online]. [cit. 2020-01-30]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-500>

Směrnice Evropského parlamentu a rady 2015/2302 o souborných cestovních službách a spojených cestovních službách. [online]. [cit. 2020-01-30]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A32015L2302>

Směrnice rady 2006/112/ES o společném systému daně z přidané hodnoty. [online]. [cit. 2020-01-30]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=celex%3A32006L0112>

Vyhláška 122/2018 Sb. o vzorech formulářů pro jednotlivé typy zájezdů a spojených cestovních služeb. [online]. [cit. 2020-01-30]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2018-122>

Zákon 455/1991 Sb. O živnostenském podnikání. [online]. [cit. 2020-01-30]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-455>

Zákon č. 563/1999 Sb. o účetnictví. [online]. [cit. 2020-01-30]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-563>

Zákon č. 89/2012 Sb. Zákon občanský zákoník [online]. [cit. 2020-01-30]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89>

Seznam příloh

Příloha A – Vzorový účtový rozvrh.....	49

Příloha A – Vzorový účtový rozvrh

Účtová třída 0 – Dlouhodobý majetek

01 – Dlouhodobý nehmotný majetek

012 – Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje

013 - software

014 – Ocenitelná práva

015 - Goodwill

019 – Jiný dlouhodobý nehmotný majetek

02 – Dlouhodobý majetek odpisovaný

021 - Stavby

022 – Samostatné hmotné movité věci a soubory hmotných movitých věcí

025 – Pěstitelské celky trvalých porostů

026 – Dospělá zvířata a jejich skupiny

027 – Oceňovací rozdíl k nabytému majetku

029 – Jiný dlouhodobý hmotný majetek

03 – Dlouhodobý majetek neodepisovaný

031 - Pozemky

032 - Umělecká díla a sbírky

04 – Nedokončený dlouhodobý nehmotný a hmotný majetek a pořizovaný dlouhodobý finanční majetek

041 – Nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek

042 – Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek

05 – Poskytnuté zálohy a závadvky na dlouhodobý majetek

051 - Poskytnuté zálohy a závadvky na dlouhodobý nehmotný majetek

052 - Poskytnuté zálohy a závadvky na dlouhodobý hmotný majetek

053 - Poskytnuté zálohy a závadvky na dlouhodobý finanční majetek

06 – Dlouhodobý finanční majetek

061 – Podíly – ovládaná osoba

062 – Podíly v účetních jednotkách pod podstatným vlivem

063 – Ostatní dlouhodobé cenné papíry a podíly

065 – Dluhové cenné papíry držené do splatnosti

066 – Zápůjčky a úvěry – ovládaná nebo ovládající osoba, podstatný vliv

067 – Ostatní zápůjčky a úvěry

069 – Jiný dlouhodobý finanční majetek

07 – Oprávky k dlouhodobému nehmotnému majetku

071 – Oprávky ke zřizovacím výdajům

072 – Oprávky k nehmotným výsledkům výzkumu a vývoje

073 – Oprávky k softwaru

074 – Oprávky k ocenitelným právům

075 – Oprávky ke goodwillu

079 – Oprávky k jinému dlouhodobému nehmotnému majetku

08 – Oprávky k dlouhodobému hmotnému majetku

081 – Oprávky ke stavbám

082 – Oprávky k samostatným hmotným movitým věcem a souborům hmotných movitých věcí

085 – Oprávky k pěstitelským celkům trvalých porostů

086 – Oprávky k dospělým zvířatům a jejich skupinám

087 – Oprávky k oceňovacímu rozdílu k nabytému majetku

089 – Oprávky k ostatnímu dlouhodobému hmotnému majetku

09 – Opravné položky k dlouhodobému majetku

091 – Opravná položka k dlouhodobému nehmotnému majetku

092 – Opravná položka k dlouhodobému hmotnému majetku

093 – Opravná položka k dlouhodobému nedokončenému nehmotnému majetku

094 – Opravná položka k dlouhodobému nedokončenému hmotnému majetku

095 – Opravná položka k poskytnutým zálohám a závadvkům na dlouhodobý majetek

096 – Opravná položka k dlouhodobému finančnímu majetku

Účtová třída 1 – Zásoby

11 – Materiál

111 – Pořízení materiálu

112 – Materiál na skladě

119 – Materiál na cestě

12 – Zásoby vlastní činnosti

121 – Nedokončená výroba

122 – Polotovary vlastní výroby

123 - Výrobky

124 – Mladá a ostatní zvířata

13 - Zboží

131 – Pořízení zboží

132 – Zboží na skladě a v prodejnách

139 – Zboží na cestě

15 – Poskytnuté zálohy na zásoby

151 – Poskytnuté zálohy a závadvky na materiál

152 – Poskytnuté zálohy a závadvky na zvířata

153 – Poskytnuté zálohy a závadvky na zboží

19 – Opravné položky k zásobám

191 – Opravná položka k materiálu

192 – Opravná položka k nedokončené výrobě

193 – Opravná položka k polotovarům vlastní výroby

194 – Opravná položka k výrobkům

195 – Opravná položka ke zvířatům

196 – Opravná položka ke zboží

197 – Opravná položka k poskytnutým zálohám (závdvkům) na zásoby

Účtová třída 2 – Krátkodobý finanční majetek a krátkodobé bankovní úvěry

21 – Peníze

211 - Pokladna

213 - Ceniny

22 – Účty v bankách

221 – Účty peněžních prostředků

23 – Krátkodobé bankovní úvěry

231 – Krátkodobé bankovní úvěry

232 – Eskontní úvěry

24 – Krátkodobé finanční výpomoci

241 – Emitované krátkodobé dluhopisy

249 – Ostatní krátkodobé finanční výpomoci

25 – Krátkodobé cenné papíry a podíly a pořizovaný krátkodobý finanční majetek

251 – Majetkové cenné papíry k obchodování

252 – Vlastní akcie a vlastní obchodní podíly

253 – Dluhové cenné papíry k obchodování

255 – Vlastní dluhopisy

256 – Dluhové cenné papíry se splatností do jednoho roku držené do splatnosti

257 – Ostatní cenné papíry

259 – Pořizovaný krátkodobý finanční majetek

26 – Převody mezi finančními účty

261 – Peníze na cestě

29 – Opravné položky ke krátkodobému finančnímu majetku

291 – Opravná položky ke krátkodobému finančnímu majetku

Účtovací třída 3 – Zúčtovací vztahy

31 - Pohledávky

311 - Odběratelé

313 – Pohledávky za eskontované cenné papíry

314 – Poskytnuté provozní zálohy a závdavky

315 – Ostatní pohledávky

32 – Závazky (krátkodobé)

321 - Dodavatelé

322 – Směnky k úhradě

324 – Přijaté zálohy a závdavky

325 – Ostatní dluhy

33 – Zúčtování se zaměstnanci

331 - Zaměstnanci

333 – Ostatní dluhy vůči zaměstnancům

335 – Pohledávky za zaměstnanci

336 – Zúčtování s institucemi sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění

34 – Zúčtování daní a dotací

341 – Daň z příjmu

342 – Ostatní přímé daně

343 – Daň z přidané hodnoty

345 – Ostatní daně a poplatky

346 – Dotace ze státního rozpočtu

347 – Ostatní dotace

349 - Vyrovnávací účet pro DPH

35 – Pohledávky za společníky

351 – Pohledávky – ovládaná nebo ovládající osoba

352 – Pohledávky – podstatný vliv

353 – Pohledávky za upsaný základní kapitál

354 – Pohledávky za společníky při úhradě ztráty

355 – Ostatní pohledávky za společníky obchodní korporace

358 – Pohledávky za společníky sdruženými ve společnostech

36 – Závazky ke společníkům

361 – Dluhy – ovládaná nebo ovládající osoba

362 – Dluhy – podstatný vliv

364 – Dluhy ke společníkům obchodních korporací při rozdělování zisku

365 – Ostatní dluhy ke společníkům obchodní korporace

366 – Dluhy ke společníkům obchodní korporace ze závislé činnosti

367 – Dluhy z upsaných nesplacených cenných papírů a vkladů

368 – Dluhy ke společníkům sdruženým ve společnostech

37 – Jiné pohledávky a závazky

371 – Pohledávky z prodeje obchodního závodu

372 – Dluhy z koupě obchodního závodu

373 – Pohledávky a dluhy z pevných termínových operací

374 – Pohledávky z pachtu

375 – Pohledávky z emitovaných dluhopisů

376 – Nakoupené opce

377 – Prodané opce

378 – Jiné pohledávky

379 – Jiné dluhy

38 – Přechodné účty aktiv a pasiv

381 – Náklady příštích období

382 – Komplexní náklady příštích období

383 – Výdaje příštích období

384 – Výnosy příštích období

385 – Příjmy příštích období

388 – Dohadné účty aktivní

389 – Dohadné účty pasivní

39 – Opravná položky k zúčtovacím vztahům a vnitřní zúčtování

391 – Opravná položka k pohledávkám

395 – Vnitřní zúčtování

398 – Spojovací účet ve společnosti

Účtová třída 4 – Kapitálové účty a dlouhodobé závazky

41 – Základní kapitál a kapitálové fondy

411 – Základní kapitál

412 - Ážio

413 – Ostatní kapitálové fondy

414 – Oceňovací rozdíly z přecenění majetku a závazků

416 – Rozdíly z ocenění při přeměnách obchodních korporací

417 – Rozdíly z přeměn obchodních korporací

418 – Oceňovací rozdíly z přecenění při přeměnách obchodních korporací

419 – Změny základního kapitálu

42 – Fondy ze zisku a převedené výsledky hospodaření

421 – Rezervní fond

- 423 – Statutární fondy
- 424 – Ostatní fondy
- 427 – Jiný výsledek hospodaření minulých let
- 428 – Nerozdělený zisk minulých let
- 429 – Neuhrazená ztráta minulých let
- 43 – Výsledek hospodaření**
- 431 – Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení
- 432 – Rozhodnutí o zálohách na výplatu podílu na zisku

45 - Rezervy

- 451 – Rezervy podle zvláštních právních předpisů
- 452 – Rezerva na důchody a jiné dluhy
- 453 – Rezerva na daň z příjmu
- 459 – Ostatní rezervy

46 – Dlouhodobé závazky k úvěrovým institucím

- 461 – Bankovní úvěry

47 – Dlouhodobé závazky

- 471 – Dlouhodobé dluhy – ovládaná nebo ovládající osoba
- 472 – Dlouhodobé dluhy – podstatný vliv
- 473 – Emitované dluhopisy
- 474 – Závazky z nájmu a pachtu
- 475 – Dlouhodobé přijaté zálohy a závdavky
- 476 – Dlouhodobé dluhy z obchodních vztahů
- 477 – Dlouhodobé dluhy ke společníkům
- 478 – Dlouhodobé směnky k úhradě
- 479 – Ostatní dlouhodobé dluhy

48 – Odložený daňový závazek a pohledávka

- 481 – Odložený daňový dluh a pohledávka

49 – Individuální podnikatel

- 491 – Účet individuálního podnikatele

Účtová třída 5 – Náklady

50 – Spotřebované nákupy

- 501 – Spotřeba materiálu
- 502 – Spotřeba energie
- 503 – Spotřeba ostatních neskladovatelných dodávek
- 504 – Prodané zboží

51 – Služby

- 511 – Opravy a udržování
- 512 – Cestovné
- 513 – Náklady na reprezentaci
- 518 – Ostatní služby

52 – Osobní náklady

- 521 – Mzdové náklady
- 522 – Příjmy společníků obchodní korporace ze závislé činnosti
- 523 – Odměny členům orgánů obchodní korporace
- 524 – Zákonné sociální pojištění
- 525 – Ostatní sociální pojištění
- 526 – Sociální náklady individuálního podnikatele
- 527 – Zákonné sociální náklady
- 528 – Ostatní sociální náklady

53 – Daně a poplatky

- 531 – Daň silniční
- 532 – Daň z nemovitých věcí
- 538 – Ostatní daně a poplatky

54 – Jiné provozní náklady

- 541 – Zůstatková cena prodaného dlouhodobého majetku a hmotného majetku
- 542 – Prodaný materiál

- 543 – Dary

- 544 – Smluvní pokuty a úroky z prodlení

- 545 – Ostatní pokuty a penále

- 546 – Odpis pohledávky

- 548 – Ostatní provozní náklady

- 549 – Manka a škody

55 – Odpisy, rezervy, komplexní náklady příštích období a opravné položky v provozní oblasti

- 551 – Odpisy dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku

- 552 – Tvorba a zúčtování zákonných rezerv

- 554 – Tvorba a zúčtování ostatních rezerv

- 555 – Tvorba a zúčtování komplexních nákladů příštího období

- 557 – Odpis kladného goodwillu a aktivního oceňovacího rozdílu k nabytému majetku

- 558 – Tvorba a zúčtování zákonných opravných položek

- 559 – Tvorba a zúčtování účetních opravných položek

56 – Finanční náklady

- 561 – Prodané cenné papíry a podíly

- 562 – Úroky

- 563 – Kurzové ztráty

- 564 – Náklady z přecenění majetkových cenných papírů

- 566 – Náklady z finančního majetku

- 567 – Náklady z derivátových operací

- 568 – Ostatní finanční náklady

- 569 – Manka a škody na finančním majetku

57 – Rezervy a opravné položky ve finanční oblasti

- 574 – Tvorba a zúčtování rezerv

- 579 – Tvorba a zúčtování opravných položek

56 – Finanční náklady

- 561 – Prodané cenné papíry a podíly

- 562 – Úroky

- 563 – Kurzové rozdíly

- 564 – Náklady z přecenění majetkových cenných papírů

- 566 – Náklady z finančního majetku

- 567 – Náklady z derivátových operací

- 568 – Ostatní finanční náklady

- 569 – Manka a škody na finančním majetku

57 – Rezervy a opravné položky

- 574 – Tvorba a zúčtování rezerv

- 579 – Tvorba a zúčtování opravných položek

58 – Změna stavu zásob vlastní činnosti a aktivace

- 581 – Změna stavu nedokončené výroby

- 582 – Změna stavu polotovarů

- 583 – Změna stavu výrobků

- 585 – Aktivace materiálu a zboží

- 586 – Aktivace vnitropodnikových služeb

- 587 – Aktivace dlouhodobého nehmotného majetku

588 – Aktivace dlouhodobého majetku

59 – Daně z příjmu, převodové účty a rezerva na daň z příjmů

591 – Daň z příjmů z běžné činnosti – splatná

592 – Daň z příjmu z běžné činnosti – odložená

593 – Daň z příjmu z mimořádné činnosti – splatná

594 – Daň z příjmu z mimořádné činnosti – odložená

595 – Dodatečné odvody daně z příjmů

596 – Převod podílu na výsledku hospodaření společníkům

597 – Převod provozních nákladů

598 – Převod finančních nákladů

599 – Tvorba a zúčtování rezervy na daň z příjmů

Účtová třída 6 – výnosy

60 – Tržby za vlastní výkony a zboží

601 – Tržby za vlastní výroby

602 – Tržby z prodeje služeb